

HÍRADÓ

XXII ÉVFOLYAM, 38. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1978. Szeptember 23.

Szovjet-indiai külügyminiszteri tárgyalások

A barátság és a kölcsönös megértés légkörében kezdődtek meg Moszkvában a szovjet-indiai külügyminiszteri tárgyalások. Atal Bihari Vadzsapji vendéglátójával, Andrej Gromikoval első megbeszélésein áttekintette a kétoldalú kapcsolatok fejlesztésével és további szilárdításával kapcsolatos kérdéseket, és megvitattott néhány időszerű nemzetközi problémát is. Gromiko a nap folyamán ebédet adott a baráti ázsiai országból érkezett magas rangú vendég tiszteletére. Ezen a két külügyminiszteri beszédet mondott.

Gromiko beszédében méltatta a szovjet-indiai barátsági és együttműködési szerződéseket a két ország közötti kapcsolatok bővítésében betöltött szerepét. Hangoztatta, hogy a Szovjetunió és India barátságát kiállta az idők próbáját.

Az ázsiai kontinensen végbemenő fejleményeket elemezve a szovjet külügyminiszter rámutatott: mindkét állam egyaránt érdekelt abban, hogy megszilárduljon a földrész békéje, biztonsága, hogy jószomszédi, kölcsönösen előnyös együttműködés jöjjön létre a térség országai között. E cél — mutatott rá Gromiko — csak valamennyi ázsiai ország közös erőfeszítései révén érhető el. Ezzel összefüggésben a szovjet külügyminiszter emlékeztetett rá, hogy egyebek között Ázsiában is működnek olyan erők, amelyek nem kívánják a feszültség enyhülését, nyíltan állást foglalnak a fegyverkezési verseny fokozása mellett, s a nemzetközi helyzet élezésére törekednek. Példaként hozta fel erre Peking tevékenységét. Kiemelte: a pekingi vezetés nagy hatalmi hegemonista politikájának agresszív jellege mindinkább nyilvánvalóvá válik. E politika legszembetűnőbb példája a Vietnamban elleni durva provokációkban fejeződik ki — hangoztatta a szovjet külügyminiszter.

Válaszbeszédében Vadzsapji elégedetten szolt arról, hogy a szovjet-indiai barátság stabil, a kapcsolatok a bizalom légkörében állandóan fejlődnek. Nemzetközi kérdéseket érintve az indiai külügyminiszter hangoztatta, hogy kormánya határozottan elutasítja a háború elkerülhetetlenségéről szóló tézist, s véleménye szerint napjainkban az enyhülési politikának nincs ésszerű alternatívája. — Tragédiának tekintjük — mondotta a továbbiakban —, hogy Indokína, amely hosszú ideig harcolt az imperializmus ellen, ismét a feszültség és a konfliktusok politikájának színterévé vált. Véleményünk szerint a térség országainak békében kell élniük, tiszteletben tartva egymás nemzeti vágyait.

Atal Bihari Vadzsapji végezetül kifejezte meggyőződését, hogy a szovjet-indiai kapcsolatok a jövőben is töretlenül fejlődnek majd.

Leonyid Brezsnyev fogadta az indiai külügyminisztert

Leonyid Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnöke a Kremlben fogadta a hivatalos baráti látogatáson Moszkvában tartózkodó Atal Bihari Vadzsapji indiai külügyminisztert. A baráti és szívélyes légkörű megbeszélésen, amelyen szovjet részről jelen volt Andrej Gromiko külügyminiszter is, Leonyid Brezsnyev és Vadzsapji áttekintette a kétoldalú kapcsolatokat fontos kérdéseit, s véleményt cserélt néhány időszerű nemzetközi problémákról.

A szovjet-indiai kapcsolatok alakulását elemezve az SZKP KB főtitkára megállapította, hogy a két ország viszonya jó például szolgál az eltérő társadalmi berendezkedésű államok közötti békés egymás mellett élésére, együttáll pedig a nemzetközi béke és a biztonság fontos tényezője is. Brezsnyev hozzáfűzte, hogy a Szovjetunió nagyrabecsüli India

békeszerető külpolitikáját, azt a szerepet, amelyet az ország az imperializmus és a kolonializmus elleni harcban, továbbá az el nem kötelezettek mozgalmában betölt.

A találkozó során Vadzsapji tájékoztatta Leonid Brezsnyevet az indiai kormány külpolitikájáról, s Reddi államfő és Deszai miniszterelnök nevében megismételte a Leonyid Brezsnyevnek szóló indiai meghívást, amelyet az SZKP KB főtitkára köszönettel elfogadott. A megbeszélésről kiadott közlemény hangoztatja, hogy az eszmecsere a teljes nézetazonosság jellemezte.

A találkozó követően a két külügyminiszter folytatta megkezdett hivatalos tárgyalásait. Gromiko és Vadzsapji a kölcsönös megértés és együttműködés szellemében lezajlott megbeszélésen nagy figyelmet szentelt az időszerű nemzetközi kérdéseknek, köztük a leszereléssel összefüggő problémáknak.

A talákozót követően a két külügyminiszter folytatta megkezdett hivatalos tárgyalásait. Gromiko és Vadzsapji a kölcsönös megértés és együttműködés szellemében lezajlott megbeszélésen nagy figyelmet szentelt az időszerű nemzetközi kérdéseknek, köztük a leszereléssel összefüggő problémáknak.

Moszkvai sajtóértekezlet

— Teljes mértékben elégedett vagyok a szovjet vezetőkkel folytatott tárgyalásaimmal, és bizonyos vagyok benne, hogy ennek eredményeként tovább bővülnek a Szovjetunió és India kapcsolatai — jelentette ki moszkvai tárgyalásai befejeztével Vadzsapji indiai külügyminiszter.

Vadzsapji a sajtóértekezleten elmondta, hogy a szovjet vezetőkkel megbeszélést folytattak az Indiai-óceán térségéről. A Szovjetunió bármikor kész folytatni a tárgyalásokat arról, hogy az Indiai-óceán nyílvánítását békeútvonalá tte a tárgyalásokat az Egyesült Államok függesztette fel, — India azt óhajtja, hogy az ENSZ határozatának megfelelően ez a térség legyen békeövezet, számoljanak fel ott minden külföldi katonai támaszpontot, beleértve a Diego Garcia szigetén létesített bázist is. Eppen ezért szükségesnek tartja a tárgyalások hala-

déktan felújítását — mondott a külügyminiszter, aláhúzóva, hogy ezzel az el nem kötelezett országok belgrádi értekezlete is hasonló szellemben

A vezetők bürokratizmusáról cikkezik a Zsenmin Zsipaó

A Zsenmin Zsipaóban, a Kínai KP központi lapjában terjedelmes cikk jelent meg, amely éles formában szól a pártban belül eluralkodott „feudális és bürokrata” vezetés stílusáról. A cikk szerzője, Li To-seng, a KKP Politikai Bizottságának tagja, a kínai hadsereg senjangi körzetének parancsnoka szerint most is legnagyobb veszély a kínai pártban belül a vezetők bürokratizmus, amely — írja — „szélsőséggel terjed a káderek körében”. A bürokratikus vezetési stí-

foglalkozott. Az el nem kötelezettek mozgalmáról szólva Vadzsapji aláhúzta: a Szovjetunió a béke fontos tényezőjeként üdvözölte ezt a mozgalmat, magasra értékeli szerepét a gyarmatosítás minden formája, a fajüldözés elleni harcban, az újonnan függetlenné vált államok szuverenitásának megszilárdításában.

A külügyminiszter egy kérdésre válaszul elmondta, hogy megismételte az indiai vezetők Leonyid Brezsnyevnek szóló meghívását. Bár a látogatás időpontját még nem rögzítették, reményét fejezte ki, hogy az SZKP KB főtitkára, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnöke még a téli hónapokban ellátogathat Indiába.

India és Kína kapcsolatáról szólva Vadzsapji kijelentette: kormánya minden szomszéd országgal rendezni kívánja kapcsolatait. Kína az ország északi szomszédja. A két állam között kétségkívül vannak vitás kérdések, beleértve a területi problémákat is. India szándéka az, hogy ezekről a kérdésekről is tárgyal a kínai kormánnyal. Vadzsapji november elején látogat el Pekingbe.

Nagygyűlés Addisz Abebában a forradalom évfordulóján

Az etiópiai forradalom negyedik évfordulója alkalmából színes, látványos ünnepséget tartottak Addisz Abebában, a forradalom terén, amelyen százezrek vettek részt. Az ünnepségen a vendégek között ott volt a magyar párt- és kormányküldöttség Győri Imrénének, az MSZMP Központi Bizottsága titkárnak vezetésével. A Szovjetuniót Vaszily Kuznyecov, az SZKP KB PB póttagja, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének első elnökhelyettese képviselte. Az ünnepség közben érkezett Addisz Abebába Fidel Castro, a Kubai Kommunista Párt KB első titkára, kubai állam- és kormányfő is, aki egyenesen a repülőteréről sietett az ünnepi nagygyűlésre. (Fidel Castro Moszkvában átutazva, a repülőterén találkozott Alekszej Koszigin szovjet miniszterelnökkel. A két politikus rövid megbeszélést folytatott.)

A nagygyűlésen Mengisztu Hailé Mariam, az Ideiglenes Katonai Kormányzó Tanács elnöke mondott beszédet. Feléleztette az elmúlt négy esztendő eseményeit, szolt azokról a nehézségekről, amelyeket a forradalomnak le kellett küzdenie. Kiemelte, hogy a legutóbbi esztendő belpolitikai és katonai sikerei nyomán meg kell erősíteni az etiópiai marxista-leninista szervezetek egységét, s létre kell hozni az etióp munkásszövetségét.

Mengisztu élesen bírálta a kínai vezetőiség politikáját, s kijelentette: — A Kínai KP szembehelyezkedése a chilei, az egyiptomi, a szudáni, a vietnami és az angolai haladó, forradalmi erőkkel már régóta aggasztja a békeszerető emberiséget. — Kínának az etiópiai forradalommal kapcsolatos magatartását érintve, Mengisztu kijelentette, hogy a pekingi kormányzat a kezdeti szakaszban nyújtott ugyan némi segítséget, de a későbbiekben megkísérelte a segítséget a forradalom belső bomlásztására és a haladó erők sorainak megbontására kihasználni.

Végezetül Mengisztu kifejezte Etiópia szolidaritását a felszabadító mozgalmakkal, a függetlenségükért küzdő ázsiai, afrikai és latin-amerikai népekkel.

— Forradalmunk célja a kizsákmányolás uralmának tejes felszámolása, az igazságot tartottak Addisz Abebában, a forradalom terén, amelyen százezrek vettek részt. Az ünnepségen a vendégek között ott volt a magyar párt- és kormányküldöttség Győri Imrénének, az MSZMP Központi Bizottsága titkárnak vezetésével. A Szovjetuniót Vaszily Kuznyecov, az SZKP KB PB póttagja, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének első elnökhelyettese képviselte. Az ünnepség közben érkezett Addisz Abebába Fidel Castro, a Kubai Kommunista Párt KB első titkára, kubai állam- és kormányfő is, aki egyenesen a repülőteréről sietett az ünnepi nagygyűlésre. (Fidel Castro Moszkvában átutazva, a repülőterén találkozott Alekszej Koszigin szovjet miniszterelnökkel. A két politikus rövid megbeszélést folytatott.)

Tárgyalások Camp Davidben

— Nem lehet átfogó rendezési tervekről beszélni — jelentette ki a Fehér-Ház szóvivője. Az amerikai-izraeli-egyiptomi egyezkedés befejeződött anélkül, hogy — a jelek szerint — bármilyen érdemi haladást értek volna el a felek, a szóvivő azonban cáfolta, hogy a tárgyalások zsákutcába jutottak.

Husszein jordániai király nem érkezik Camp Davidbe, nem is tervezik bekapcsolódását — közölte Carter sajtóőnöke még a befejezés előtt, nem kis meglepetést okozva ezzel. Némely amerikai sajtótájékoztatók szerint ugyanis Husszein is résztvevője lett volna a konferenciának.

Powell megerősítette azonban, hogy Szadat egyiptomi elnök telefonon két alkalommal tárgyalt Husszeinnel.

Az amerikai-izraeli elképzelések szerint Jordán fennhatóság alatt alakítanak ki valamilyen fajta „palesztin területi egységet” a Jordán folyó nyugati partján. Az egyiptomi vezetés hajlik rá, hogy elfogadja ezt a „megoldást”, ami azt jelentené, hogy nem alakulna önálló palesztin állam, ahogy azt az arab országok többségének támogatásával követelik.

— Forradalmunk célja a kizsákmányolás uralmának tejes felszámolása, az igazságot tartottak Addisz Abebában, a forradalom terén, amelyen százezrek vettek részt. Az ünnepségen a vendégek között ott volt a magyar párt- és kormányküldöttség Győri Imrénének, az MSZMP Központi Bizottsága titkárnak vezetésével. A Szovjetuniót Vaszily Kuznyecov, az SZKP KB PB póttagja, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének első elnökhelyettese képviselte. Az ünnepség közben érkezett Addisz Abebába Fidel Castro, a Kubai Kommunista Párt KB első titkára, kubai állam- és kormányfő is, aki egyenesen a repülőteréről sietett az ünnepi nagygyűlésre. (Fidel Castro Moszkvában átutazva, a repülőterén találkozott Alekszej Koszigin szovjet miniszterelnökkel. A két politikus rövid megbeszélést folytatott.)

Beszédének külpolitikai részében Mengisztu hangoztatta: — Külpolitikánkat a proletár internacionalizmus szellemében hatja át. A békés egymás mellett élés lenini elveit követve, kapcsolatokat tartunk fenn a különböző társadalmi rendszerű országokkal, erősítjük szolidaritásunkat a szocializmus, a haladás és a demokrácia erőivel, s békében kívánunk élni, együttműködni szomszédainkkal. Együttáll erélyesen elítéljük az imperializmus arra irányuló manővereit, hogy megbontsa az afrikai kontinens országainak egységét, és ellenezzük az úgynevezett Afrika-közi erők létrehozását, mert az csupán az imperialista diktatúra eszköze lenne. Etiópia ellenzi, hogy beavatkozzanak az afrikai államok beügyeibe és a haladó kormányok megdöntésére zsoldosokat használjanak fel.

Mengisztu élesen bírálta a kínai vezetőiség politikáját, s kijelentette: — A Kínai KP szembehelyezkedése a chilei, az egyiptomi, a szudáni, a vietnami és az angolai haladó, forradalmi erőkkel már régóta aggasztja a békeszerető emberiséget. — Kínának az etiópiai forradalommal kapcsolatos magatartását érintve, Mengisztu kijelentette, hogy a pekingi kormányzat a kezdeti szakaszban nyújtott ugyan némi segítséget, de a későbbiekben megkísérelte a segítséget a forradalom belső bomlásztására és a haladó erők sorainak megbontására kihasználni.

Végezetül Mengisztu kifejezte Etiópia szolidaritását a felszabadító mozgalmakkal, a függetlenségükért küzdő ázsiai, afrikai és latin-amerikai népekkel.

Puja Frigyes külügyminiszter dr. Christoph Albert van der Klaauw holland külügyminiszter meghívására hivatalos látogatásra Hollandiába érkezett. Külügyminiszterünket és kísérelét az amszterdami Schiphol repülőtéren vendéglátója, dr. Christoph Albert van der Klaauw holland külügyminiszter üdvözölte. Jelen volt a holland külügyminisztérium több vezető munkatársa, Van Blokland, a Holland Királyság budapesti nagykövete, valamint Bebrits Anna, hazánk hágai nagykövete, aki a helyszínen csatlakozott a tárgyaló küldöttséghez.

Röviddel a megérkezés után a holland külügyminisztériumban megkezdődtek a hivatalos tárgyalások. Puja Frigyes és Van der Klaauw több órás eszmecsere után, főképp nemzetközi kérdésekről.

Külügyminiszterünk ezután hivatalában felkereste Andreas van Agt miniszterelnököt, akivel a kétoldalú kapcsolatokról, a gazdasági együttműködés továbbfejlesztéséről folytatott megbeszélést.

Puja Frigyes hollandiai látogatásának második napján felkereste a parlament első kamarájának (felsőház) elnökét, majd a második kamara (alsóház) ügyvezető elnökét. A megbeszéléseken egyetértettek abban, hogy a két ország viszonyában jelentős a szerepe a törvényhozó testületek közötti kapcsolatoknak. (Az idén magyar parlamenti delegáció járt Hollandiában.)

Délben Puja Frigyes soestdijki palotájában fogadta Julianna királynőt.

Délután a külügyminiszterek folytatták a hivatalos tárgyalásokat. A nemzetközi kérdések közül elsősorban az enyhüléssel, a leszereléssel foglalkoztak, rámutattak a szovjet-amerikai kapcsolatrendszer jelentőségére. Szóba kerültek Afrika, a Közel-Kelet és Távol-Kelet problémái. A két külügyminiszter — a meglevő nézetkülönbségek mellett — több nemzetközi kérdésben azonos vagy egymástól kevésbé eltérő véleményen volt.

Megvizsgálták Magyarország és Hollandia gazdasági kapcsolatát, kitértek a két gazdasági integrációs szervezetre, a KGST és a Közös Piac kérdéseire is. Egyetértettek a gazdasági kapcsolatok szükségességében, annak tudomásulvételével, hogy a közös piaci rendtartás korlátozza a lehetőségeket. Kedvezően vélekedtek a kulturális együttműködés alakulásáról.

Értékelték a kétoldalú kapcsolatokat általános helyzetét, s úgy ítélték meg, hogy a politikai érintkezést magasabb szintre kellene emelni, mert ez hozzájárulna a két ország viszonyának további javításához. Végül Puja Frigyes magyarországi látogatásra hívta meg Van der Klaauw holland külügyminisztert, aki köszönettel elfogadta a meghívást. Ezzel a hivatalos tárgyalások befejeződtek. Este a magyar külügyminiszter va-

Pham Van Dong látogatása Laoszban

Pham Van Dong, a Vietnami Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, miniszterelnök, hivatalos thaiföldi tárgyalásait befejezve, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság fővárosába látogatott. A vietnami kormányfő bangkoki tárgyalásairól közleményt adott ki.

A vietnami kormányfő Vientiane-ban megbeszélést folytatott Kaysona Phomvihane-nal, a Laoszi Forradalmi Néppárt KB főtitkárával, az ország miniszterelnökével.

A vientiane-i rádió kommentárban méltatta Pham Van Dong thaiföldi látogatását. A laoszi rádió megállapítása szerint a vietnami-thaiföldi párbeszéd fontos hozzájárulást jelent Délkelet-Ázsia békéjéhez.

A magas szintű vietnami-thaiföldi megbeszélések eredményeként postai-távközlési egyezményt írtak alá Bang-

csorán látta vendégül holland kollégáját. A vacsorán részt vett a holland politikai, gazdasági és kulturális élet sok képviselője.

Külügyminiszterünk az utolsó napon meglátogatta Delft városát, majd rövid hajókörúton ismerkedett a rotterdami kikötővel.

Elutazását megelőzően Amszterdam, Schiphol repülőtéren sajtókonferencián készíttette el az út mérlegét. A sajtóval való találkozáson részt vett vendéglátója, Christoph Albert van der Klaauw külügyminiszter is. Puja Frigyes elmondotta, hogy gyümölcsöző és hasznos tárgyalásokat folytatott holland kollégájával. Hangoztatta, hogy megfelelőek az alapok a kapcsolatok továbbfejlesztésére, mindenekelőtt a gazdaság és a kereskedelem területén. A Reuter hágai tudósítójának válaszul elmondta, hogy a magyar-holland viszony is része a nemzetközi kapcsolatoknak, tehát a két ország politikai-gazdasági érintkezésének a javítása hozzájárul az enyhülés útjában álló akadályok elmozdításához. Az ANP holland hírszolgálati iroda munkatársa az enyhülési folyamat lassulásáról kérdezte Puja Frigyeset. Válaszában a magyar külügyminiszter három elemről beszélt. Mint mondotta: a legfőbb mozzanat, hogy igen vontatottan haladnak a leszerelésről folyó nemzetközi eszmecserek; másfelől több válságzó helyzet továbbra is megoldatlan (Közel-Kelet, Afrika déli része). Harmadszor: nem kielégítő a haladás a kelet-nyugati kétoldalú kapcsolatok bővülésében.

Van der Klaauw a sajtóértekezleten feltett kérdésekre válaszul méltatta a magyar külügyminiszterrel folytatott tárgyalások konstruktív légkörét. Elmondta, hogy a Holland Királyság továbbra is az enyhülés politikai híve.

A Puja Frigyes hollandiai látogatásáról nyilvánosságra hozott közlemény megállapítja: a két külügyminiszter beható eszmecsere után folytatott a kölcsönös érdeklődésre számot tartó, időszerű nemzetközi kérdésekről és áttekintette Magyarország és Hollandia kétoldalú kapcsolatainak állását.

A nemzetközi kérdésekről folytatott eszmecserejükben a külügyminiszterek megkülönböztetett figyelmet fordítottak az enyhülési folyamat továbbfejlesztésére minden vonatkozásban.

A kétoldalú kapcsolatokat illetően a miniszterek egyetértettek abban, hogy a két ország kapcsolatai és a különböző területeken folytatott együttműködés kedvezően fejlődik, Hollandia és Magyarország kölcsönösen előnyös együttműködésének további szélesítésére.

A két külügyminiszter tárgyalásai szívélyes és őszinte légkörben folytak, s hozzájárultak a kölcsönös megértés elmélyítéséhez, valamint a kétoldalú kapcsolatok továbbfejlesztéséhez.

Vietnamnak és az ASEAN-nak, a délkelet-ázsiai országok szövetségének kapcsolata volt az egyik központi témája annak a nagy érdeklődéssel kísért sajtóértekezletnek, amelyet Pham Van Dong közvetlenül elutazása előtt tartott szálláshelyén.

Helyi és külföldi újságírók népes csoportja előtt a vietnami kormányfő kijelentette: — Vietnam békét és biztonságot akar, ezt kívánja a térség minden népének. Ennek szellemében látogatom meg a közeljövőben az ASEAN többi tagállamát is — mondotta Pham Van Dong, hozzáfűzve: — Vietnam lépésről lépésre halad előre az ASEAN-nal való kapcsolatok fejlesztésében.

Etiópia forradalmi útja

Immár négy esztendeje annak, hogy új történelmi időszámítást vezettek be Etiópiában. A császár trónfosztásával fémjelzett 1974. szeptember 12-i forradalmi fordulat logikus következménye volt a feudális uralkodó osztály túrhatalenné vált elnyomásának.

Noha Etiópiának gazdag termőterülete és állatállománya volt, a föld méhe pedig természeti kincsekben bővelkedett, az ország harmincmilliónyi lakosának jelentős része az éhhalál küszöbén vegetált, miközben a császári család évről évre gazdagodott, s az egyházak is gyarapodtak a nekik ajándékozott hatalmas földbirtokok révén. Az ország lakosságának 95 százaléka irástudatlan volt, s az orvostudomány és az egészségügy fejlesztésére a költségvetésnek csupán morzsái jutottak, miközben a hadsereg fejlesztésére dollármilliókat költöttek, s az országot kiszolgáltatták az amerikai imperializmusnak, amely komoly szerepet szánt a térség haladó mozgalmaival szembeni stratégiájában a Nyugat-barát feudális monarchia és a külföldi tőkés szorításában vergődő Etiópiának.

A hetvenes évek elejére csordultig telt a pohár. A változásokat követelő mozgalom élére haladó katonatisztek álltak, s 1974 februárjában megbuktatták a kormányt, majd ugyanebben az évben szeptember 12-én a császárt is megfosztották a trónjától. Ez a nap azóta az ország nemzeti ünnepe. Az Ideiglenes Katonai Kormányzó Tanács lépései közé tartozott az ipar és a kereskedelem, továbbá a bankok államosítása, ezt követte — 1975 márciusában —

a földreform, amelynek eredményeként az eddig jobbágy-sorban élő etiópiai parasztok milliói jutottak földhöz.

Am az általános nyomor és az irástudatlanság felszámolását, az ingyenes oktatás bevezetését, az egészségügyi hálózat kiépítését a belső reakció ellenforradalmi próbálkozásai hátráltatták. Az etiópiai nép forradalma elleni koncentrált támadás szerves része volt a múlt év júliusában az arab reakció és az imperialista hatalmak támogatásával indított szomáliai agresszió, továbbá az Eritrea elszakítása céljából újra fel-szított polgárháború.

Etiópia népe súlyos vereséget mért a Nagy-Szomália tervét dédelgető sovinszta szomáliai vezetésre; egyúttal sikeresen harcolt az ország területi egységét veszélyeztető eritreai szakadárk ellen, miközben kész az ésszerű politikai rendezésre.

A katonai sikerek, továbbá a társadalmi és a gazdasági átalakítás vívmányai, az etiópiai nép áldozatkészségének és szorgos munkájának megannyi kézzelfogható eredménye. Jelentős szerepet játszott azonban az ország függetlenségének megvédésében, a termelőmunka fellendítésében a haladás nemzetközi erőinek, a szocialista országoknak, mindenekelőtt a Szovjetunió-nak és Kubának internacionalista segítségével is.

Mindez megeremti a feltételeket annak, hogy Etiópia népe tovább lépjen a belső konszolidáció útján, helyreállítsa nemzeti egységét, megeremti a társadalmi és gazdasági átalakulást szolgáló szocialista orientációjú céljait.

A hazafias erők fegyveres támadása a Somoza-diktatúra megdöntésére

A Nicaraguai Sandinista Nemzeti Felszabadítási Front általános offenzívát indított a reakciós Somoza-rezsim megbuktatására. Managuából érkező jelentések szerint a hazafias egységei Managuában, Leonban, Masayában, Granadában, Chinandegában, Esteliben, Matagalpában és más városokban támadást indítottak a diktatúrához hű nemzeti gárda ellen. A hazafiasok elfoglalták és felgyújtották több katonai lak-tanyát, elválták az ország második legnagyobb városához, a Leonhoz vezető utakat, repülőtereket rohamoztak meg.

A sandinista front parancsnoksága rendszeres jelentéseket ad ki a hadműveletekről, amelyekben beszámol arról, hogy a hazafias egységei sikeresen összehangolt akciókat hajtottak végre az ország középső nyugati és északi körzetében. Felhívásukban a hazafias diktatúraellenes, általános felkelésre szólították fel a lakosságot.

A Somoza-rezsim véres megtorlással válaszolt a nép fellépésére. A nemzeti gárda büntetőegységei, zsoldosok és amerikai „szakértők” közreműködésével, harcokosik és repülőgépek támogatásával próbálják letörni a hazafias kibontakozó támadását. A Vöröskereszt Managuából érkező jelentése szerint a halottak száma csak a fővárosban meghaladja a hatvanat, és sok a sebesült is. Más városokban ugyancsak vannak áldozatok.

A Somoza-kormány rendkívüli állapotot hirdetett ki Masaya és Esteli városában. Mindkét városban — ahonnan

délre felvonó harcokat jelentettek — harminc napra felfüggesztették az alkotmányt. Masaya Managuától 27 kilométerre délre, míg Esteli a fővárostól 150 kilométerre északra fekszik. A két városban az összecsapások áldozatainak száma meghaladja a harmincat.

A Sandinista Nemzeti Felszabadítási Front a Costa Ricai rádióban elhangzott közleményében arra szólította fel a nicaraguai lakosságot, hogy támogassa olyan ideiglenes kormány létrehozását, amelyben részt vennének a „tizenkettek csoportjához” tartozó ellenzéki személyiségek. A közlemény hangoztatja: a sandinisták elutasítanak mindenféle külföldi beavatkozást az ország belügyeibe, és hasonlóképpen elutasítják azt is, hogy Somozát a rezsim bármely másik képviselője váltsa fel.

A Carter-kormány növekvő aggodalommal figyeli a fejleményeket, amelyek kínos helyzetbe hozzák: nem állhat ki nyíltan Latin-Amerika egyik legsötétebb diktatúrája mellett, egyúttal azonban félti az Egyesült Államok fontos gazdasági, katonai érdekeit Nicaraguában.

Az amerikai kormány szerint az lenne „demokratikus eljárás”, ha Somozának, a hirhedt diktatornak a bevonásával „rendeznék” a nicaraguai helyzetet. A washingtoni külügyminisztérium szóvivője hétfőn kijelentette: nem hívták fel Somozát lemondásra, és Nicaraguában „nemzeti egyetértésre” van szükség a békés, demokratikus megoldás érdekében.

A hét margójára

Kedden kezdte meg munkáját az ENSZ-közgyűlés 33. ülészaka.

Az előzetes napirenden 131 kérdés szerepelt, köztük olyan, az egész emberiséget érintő problémák megvitatása, mint amilyen a fegyverkezési hájsza megfékezése, az enyhülési folyamat elmélyítése, a nemzetközi biztonság megszilárdítása. A Szovjetunió ezúttal is több jelentős javaslatot terjesztett a világforum elé a leszerelés megvalósítása érdekében. Már korábban indítványozta, hogy az államok nemzetközi egyezményben kötelezzék magukat az erőszak alkalmazásáról való lemondásra. Néhány napja pedig egy olyan szerződés megkötését ajánlotta a közgyűlésnek, amely nemzetközi biztosítékot nyújtana a nukleáris fegyverekkel nem rendelkező országoknak. Nemcsak arról van szó, hogy a nukleáris fegyverrel nem rendelkező államok biztosítékot kapjanak, hanem arról is, hogy ne növekedjék tovább az atomfegyverrel rendelkezők tábora. A ve-

szély nagy. Stockholm becslések szerint a nukleáris fegyverrel még nem, de atomreaktorral rendelkező államok már ma több mint félezer, hirosimai nagyságú atombombagyártására képesek.

Téma lesz a közgyűlésen az a szovjet indítvány is, amely az újabb tömegpusztító fegyverrendszerek kifejlesztését és gyártását lenne hivatott betiltani.

A napirenden, a 16. le-szereléssel kapcsolatos kérdés mellett a Közel-Kelet, Ciprus, a dél-afrikai térség, a gyarmati országok és népek függetlenségének kérdésköre szerepel, 142 tagállam képviselője kért előzetesen szót, ami rekord a közgyűlés történetében. Az első napon került sor a 150. tagállam, a Salamon-szigetek felvételére.

A nemzetközi helyzet kiéleződése nem kedvez a világproblémák megvitatásának. Ezért nem lehet arra számítani, hogy a 33. ülészak nagy lépéseket hoz a legkényesebb és legvitatottabb problémák megoldásában.

A Panamai Néppárt küldöttségének magyarországi látogatása

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására látogatást tett hazánkban a Panamai Néppárt küldöttsége, amelyet Miguel A. Porcell Pana, a politikai bizottság tagja, a párt titkára vezetett. A delegációval tárgyalást folytatott Györi Imre, a Központi Bizottság titkára. Itt-tartózkodása alatt a panamai kommunisták küldöttsége találkozott a Szakszervezetek Országos Tanácsának, a Hazafias Néppárt Országos Tanácsának képviselőivel s meglátogatott ipari üzemeket, termelőszövetkezeteket, intézményeket, ahol a pártszervezetek tevékenységével ismerkedett.

A szívélyes, elvtársi légkörű megbeszélésekben a két párt képviselői tájékoztatták egymást országuk helyzetéről és pártjuk tevékenységéről. Esmecserét folytattak a nemzetközi helyzetről, különös tekintettel a Karib-térségre, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom időszerű kérdéseiről, valamint a pártközi kapcsolatokról.

Az MSZMP képviselői kifejezték a magyar kommunisták internacionalista szolidaritását a Panamai Néppárt harcával, amelyet a nemzetközi imperializmus és szövetségesei ellen, a panamai nép érdekében, a társadalmi haladásért, a szocializmusért folytat. Megerősítették, hogy támogatják a panamai népnek a csatornaövezet feletti

szuverenitás visszaszerzéséért folytatott harcát.

A Panamai Néppárt képviselői elismeréssel szóltak azokról az eredményekről, amelyeket a magyar nép az MSZMP vezetésével a fejlett szocialista társadalom építésében elért.

Az MSZMP és a PNP képviselői hangsúlyozták, hogy elsőrendű fontosságúnak tekintik a nemzetközi enyhülésért, a békéért, a biztonságért és a leszerelésért folytatott harcot.

Mindkét párt képviselői szolidaritásukról biztosították a Karib-térség és Latin-Amerika országainak demokratikus átalakulásáért, az imperializmus, a fasizmus, a gyarmatosítás és újgyarmatosítás ellen, a különböző népeket, kormányokat, valamennyi hazafias erőt.

A megbeszélések során hangsúlyozták: az MSZMP és a PNP internacionalista kötelességének tartja, hogy aktívan tevékenykedjen a közös célok megvalósításáért, a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítéséért, az antiimperialista erők összefogásáért.

A két párt képviselői megelégedéssel állapították meg, hogy a marxizmus-leninizmus és proletár internacionális elvei alapján eredményesen fejlődnek a pártközi kapcsolatok, amelyek jól szolgálják a két ország, mindkét nép érdekeit.

Teng beszéde japán publicisták előtt

A japán ügynevezett önvédelmi erők ütőképességének fokozását szorgalmazta Teng Hsziao-ping kínai miniszterelnök-helyettes, abból az alkalomból, hogy fogadta a szigetország vezető publicistáinak jelenleg Pekingben tartózkodó küldöttségét. Japánnak ugyan önállóan kell megoldania védelmi problémáit — mondotta a kínai politikus —, de ha Kína és Japán külön-külön erősíti is fegyveres erőit, ezek végső soron kölcsönösen kiegészíthetik egymást, „együttesen léphetnek fel a közös ellenséggel szemben”.

Ebben az összefüggésben rámutatott, hogy a „hegemonia-ellenes” tételt tartalmazó pekingi szerződés aláírása után a két ország a korábbinál több közös ponton találkozik, mivel politikailag is megszilárdították kapcsolataikat.

Teng Hsziao-ping, a továbbiakban elmondotta, hogy az Egyesült Államok újabban

pozitív magatartást tanúsít az amerikai-kínai viszony rendezése iránt, a normalizálás időpontját azonban nehéz lenne megjósolni. A kínai vezető állást foglalt a japán-vietnami államközi viszony fejlesztésével szemben és óvatintette vendégeit a szocialista Vietnammal nyújtandó japán gazdasági segítség lehetőségét következményeitől.

Idén április és szeptember között hajtották végre a kínai haditengerészet egységei az az politikai ideológiai és szervezeti tisztogatást, amelynek célja a „kulturális forradalom” káros hatásának felszámolása a vezető szervezetekben. A Lin Piao és a „négyek bandája” elleni harc „harmadik ütközetében” hétésszáz vizsgáló bizottság keretében több mint hater ezer katonai káder vett részt, köztük Szu Csan-hua, a kínai haditengerészet erők parancsnoka és Hsziao Csing-kuang, a haditengerészet elsőszámú politikai biztosa.

Tovább tart az iráni belpolitikai válság

Az iráni fővárosban állig felfegyverzett katonák és páncélosok cirkáltak az utcákon, biztonság egységeket őriztek a legfontosabb középületeket. Hivatalos bejelentés szerint Reza Pahlavi sah elfogadta belügyminiszterének, Amir Abbas Hoveidának, a lemondását.

Harcokosik és páncélozott járművek gyűrűjében kezdte meg vasárnap reggel az iráni parlament a bizalmi vitát a három napja érvényben levő rendkívüli állapot törvényerőre emelésével kapcsolatban. A padosorokból a miniszterelnököt felelősségre vonó kiáltások hangzottak, s közvetlenül az ülése elején kilenc képviselő kivonult a terem-ből a kormány politikája elleni tiltakozás jeléül.

A parlament ülése csupán egy óra hosszat tartott, majd a vitát elhalasztották.

James Carter Camp David-ből telefonált az iráni uralkodónak. A Fehér Ház közlése szerint Carter biztosította az iráni császárt országá és az Egyesült Államok kapcsolatainak Washington számára

kiemelt fontosságáról, és kiemelte annak a jelentőségét, hogy Teherán továbbra is szövetségese legyen a Nyugatnak.

Mint a TASZSZ teheráni tudósítója jelenti, a Teheránban és 11 más nagyvárosban bevezetett rendkívüli állapot nem csökkentette a feszültséget.

Az egész országot átfogó antiimperialista ellenzék és különböző politikai irányzatok és csoportok is csatlakoztak. Ezek a demokratikus szabadságjogok helyreállítását, az alkotmányban foglaltak érvényesítését és a politikai foglyok szabadon bocsátását követelik.

Párizsban nyilvánosságra hozták az Iráni Néppárt Központi Bizottságának közleményét. A közlemény szerint a Teheránban és más nagyvárosokban bevezetett rendkívüli állapot felfedte az iráni hatalom igazi arcát. A jelenlegi rezsim — folytatódik a közlemény — képtelen megoldani az ország szociális problémáit, a mostani politikai válság okait.

szágaival. Másrészt annak is köszönhető, hogy Bangkok mindinkább a térség realitásából kiindulva határozza meg külpolitikáját.

A KGST tagjai sorába lépett, szocialista VSZK természetesen, a szembennézés kikiűzőlőlése, a kölcsönösen előnyös együttműködés kialakítására törekszik. Délkelet-Ázsiában: gazdaságának háború utáni helyreállításához, az országépítő munkához, rendezett, államközi és kereskedelmi kapcsolatokra van szüksége a térségben is.

Thaiföld — Vietnam mellett Indokína másik legerősebb országa — tőkés társadalmi, gazdasági berendezkedésű, tagja az ASEAN-nak (Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége, további tagjai: a Fülöp-szigetek, Indonézia, Malaysia, Szingapur). Mint az ASEAN-országoknak általában, Thaiföldnek is gazdasági érdeke fűződik ahhoz, hogy zavartalan kereskedelmi kapcsolatok tartson fenn a térség országaival. Annál is inkább,

mert az ASEAN-országok lazítani akarnak a gazdaságukat az Egyesült Államokhoz fűző kötelékeken, amelyeket Washington rendszeresen arra használ fel, hogy nyomással érvényesítse politikai érdekeit a világnak ezen a részén (egyebek között azt, hogy militarizálja és nemrég feloszlott agresszív katonai tömb, a SEATO utódjává tegye a gazdasági célokkal megalkotott ASEAN-t).

Az öt tagállam törekvéseibe tehát mindenképpen beleillenek a Vietnammal kialakított jó kapcsolatok, amelyek ráadásul még az ASEAN-országoknak a KGST-országok irányában történő gazdasági nyitása előtt is egyengethetik az utat.

A vereség után Washingtonban átérték délkelet-ázsiai politikát, az USA katonai jelenlétét a térségben Peking nyíltan támogatja. A Peking által ösztönzött, Vietnam elleni kambodzsi agresszió még világosabban megmutatta, kik fenyegetik valójában Délkelet-Ázsiá békéjét.

Különösen megértették ezt Thaiföldön, amelynek — Kína árnyékában — ugyancsak vitája van Kambodzsalal.

Ezek a realitások logikusan vezettek el a bangkoki kormányfői tárgyalásokhoz. Pham Van Dong a látogatás végeztével tartott nemzetközi sajtóértekezletén kiemelte a közös nyilatkozatban foglaltak közül, hogy Vietnam és Thaiföld a kétoldalú kapcsolatok alakításában tiszteletben tartja egymás függetlenségét, területi sérthetlenségét és tartózkodik az egymás belügyeibe való beavatkozástól, az erőszaktól és az erőszakkal való fenyegetéstől, s a két ország felmerülő vitás kérdéseket békés tárgyalások útján, az egyenlőség, a kölcsönös megértés és tisztelet szellemében kívánja megoldani.

Összecseng ez a kijelentés azzal, az ugyancsak a közös nyilatkozatban megfogalmazott törekvéssel, hogy Délkelet-Ázsiá legyen a béke, a függetlenség, a szabadság és a semlegesség övezete. Nem

kevesebbet jelent ez, mint annak megfogalmazását, hogy Délkelet-Ázsiában is lehetséges a különböző társadalmi országok békés egymás mellett élése.

A VSZK-nak ezt a jószándékát nyilvánította ki ismételt Pham Van Dong miniszterelnök a Bangkokban tett látogatásával. A látogatás Thaiföldön is minden bizonynyal azoknak a tábort erősítette, akik szintén jószándékot táplálnak Vietnammal szemben.

A közeljövőben a vietnami kormányfő ugyanezzel a célal utazik a többi ASEAN-fővárosba is. S mivel az áll-láspontok hosszas közelítésének eredményeként létrejött bangkoki megfogalmazás igen közel áll az ASEAN egyik — megalkotásakor deklarált — céljához (ahhoz, hogy az öt tagország hozza létre a „béke, a szabadság és a semlegesség övezetét”), várható, hogy Pham Van Dong soron következő megbeszélései a bangkokihoz hasonlítható eredménnyel járnak a többi ASEAN-állam fővárosában is.

VILÁGHÍRADÓ

Egy látogatás tanulságai

Ötmillió dollár nem túl nagy összeg, ha egy ország áruhitel formájában nyújtja egy másiknak. De mint a Bangkokban véget ért vietnami-thaiföldi magas szintű tárgyalások egyik eredménye, mint a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok most elhatározott erősítése felé tett egyik első lépés — már önmagában is említésre méltó.

Külön jelentőséget Kriang-szak Csamanand thaiföldi miniszterelnöknek az a kijelentése ad neki, amely szerint országá kész segítséget nyújtani Vietnam újjáépítési gondjainak megoldásához. Emlékezzünk arra, hogy az indoknai háború idején amerikai óriásbombázók thaiföldi támaszpontokról indultak Vietnám elleni bevetésre, e sze-

rénynek tűnő gazdasági ajánlat akár politikai gesztusként is felfogható. Bangkokban a szívéllyesség, a barátság és a kölcsönös megértés légkörében lezajlott vietnami-thaiföldi kormányfői megbeszélések egyéb jelentős eredményei mellett ez is szinte hangsúlyozni kívánja, hogy a partnerek végleg lezártnak tekintik a konfrontáció egykori, hosszan tartó időszakát.

Pham Van Dong bangkoki látogatása háromrészes — a konfliktusok sújtotta Indokínában igen gyorsnak számító — folyamat fontos állomása. Egyrészt azoknak az erőfeszítéseknek az eredménye, amelyeket a vietnami háború befejezése után létrejött egységes VSZK tett, hogy rendezze kapcsolatait a térség or-

A „második otthon” szerepe

Ki tagadná, hogy a „második otthon”, a munkahely nagy hatással van az ember személyiségére. A munkaviszony, a munkahelyi kapcsolatok, a munkatársak hatására formálódik meg az emberekben a társadalomban elfoglalt helyük, társadalmi szerepük. A kollektív munka során szerzett tapasztalatokat adhatnak gyakorlati elképzelést a társadalomról, a társadalmi és egyéni érdekek viszonyáról, lényegében a személyes szükségletek kielégítésének társadalmi módjáról. Csak a munka vezethet annak megértéséhez, hogy az egyéni érdekeket, az egyéni cselekedeteket a társadalmi érdekekhez, a társadalmi szükségletekhez és nem utolsósorban lehetőségekhez kell igazítani.

A fejlett szocialista viszonyok között, ahol egyre inkább megszűnik a munkanélküli jövedelemszerzés lehetősége — az élet alapja a munka: mennyisége és minősége szerint történik a javak elosztása, ami az emberek zömét arra ösztönzi, hogy növekvő egyéni szükségleteit ilyen úton elégítse ki. Ha a jól végzett munka megfelelő anyagi biztonsággal is párosul, jó lesz az egyén közérzete, „békében” él a társadalommal. Ezzel szemben a munkanélküli csavargás, a tétlenül eltöltött idő, vagy a rosszul szervezett, terhes munka hálás talaja a társadalomellenes nézeteknek és könnyen vezethet bűnözésre.

Egyes szovjet kriminológusok szerint a munkaviszony időtartama önmagában is összefüggésbe hozható a bűnözéssel. Minél több időt töltött valaki munkaviszonyban, annál kevésbé valószínű, hogy bűncselekményt követ el. Eppen ezért a fiatalabb éveknél — 20—30 között — kiemelkedő jelentősége van, hiszen az emberek ebben a korban még nem rendelkeznek megfelelő élettapasztalattal a munkában, a kollektív tevékenységben való jártassággal.

Jelenlegi társadalmi viszonyaink között azonban a munka megítélése, a munkáról alkotott vélemény és a munkához való viszony nem egyszerű, nem egyaránt pozitív.

Sok ember számára a munka még ma is mint szükséges rossz jelentkezik, amit a megélhetés érdekében el kell viselni.

E szemlélet azonban nemcsak az idősebbeknél tapasztalható, akik a múlt rendszer maradványaként kedvezőtlen emlékeket, nézeteket hordoznak magukban, hanem — egyre inkább ez a jellemző — a fiatal nemzedéknél is, amelyek lényegesebben embersegesebb viszonyok, jobb feltételek között kezdhetik és végezhetik munkájukat.

Ennek oka egyrészt az, hogy a múltból hozott helytelen nézetek átragadnak a fiatalokra is, másrészt pedig — s alighanem ez a döntő — még ma is vannak olyan objektív viszonyok, amelyek a téves, sőt káros nézetek kialakulását segítik, s nem egy esetben a bűnözéshez vezetnek.

Ennek néhány befolyásoló mozzanata:

— a technika szélesebbkörű elterjedésének, a teljes gépesítés hiányának következtében még mindig van olyan munka, amely nem vonzó, s amelyet sokan megalázónak tartanak, mert nem szolgálja az alkotás örömeit, csupán mint terhes folyamat jelentkezik.

Ez tulajdonképpen egy olyan — szubjektív — szemlélet, amelyet nehéz legyőzni, hiszen mindenfajta munkára szüksége van a társadalomnak. Ezt az egyén a maga szemszögéből nem hajlandó elfogadni, mert jobb munkakörülményekre, munkahelyre vágyik. Az ilyen munkahelyek gépesítése, korszerűsítése oldhatja fel az ellentmondást;

— a munka nem újult sikerelményt, mert vagy rosszul választotta meg az egyén — nincs hozzá képessége — vagy egyáltalán nincs módjában a munka, a munkahely megválasztása. Ennek első része a szülőkre, a családi környezetre vezethető vissza. A fiatal, kialakulatlan ember még nem tudja, hogy tulajdonképpen mi akar lenni, még rendezett családi körben is a felnőttek döntének helyette. Elindul egy pályán, amelyről nehéz letérni, s esetleg élete végéig olyan munkát végez, ami nem érdekli, amihez nincs kedve. Nem is be-

szélve a rendezetlen családi körülményekről, amikor az esetleg tanulni vágyó fiatal kénytelen már fiatalon saját keresetéből megélni. A kibontakozás lehetőségének hiánya, a gyenge képesség, a csekély akaraterő azután könnyen elvezet az „érvényesülés” más módjához, a bűnözéshez. A nemrég bevezetett pályaválasztási tanácsadás, a képességvizsgálat valamint javított ezen a helyzeten, de a teljes megoldáshoz elsősorban szemléletbeli változásokra van szükség. A társadalmi munkaerő-keresletet egyensúlyba kell hozni a kínálattal, de nyilvánvaló, hogy az egyének is kell alkalmazkodnia az adott helyzethez;

— a munka megszervezésében még sok területen hiányzik a széles dolgozó tömegek részvétele és érdekeltisége. Sokan úgy érzik, hogy ki vannak szolgáltatva mások parancsainak anélkül, hogy a parancsok indokait megértenék. Még mindig előfordul az a nézet, hogy „másoknak, másnak dolgozunk”. Az üzemi demokrácia és az egyéni felelős vezetés elvének nem szükségesül összeütközéséről van itt szó! Divatos kifejezéssel élve: az elidegenedés problémaköréről. A dolgozó úgy érzi, hogy „személytelen fogaskerék” a gépezetben, nem érti a gyár, a vállalat céljait, törekvéseit, sőt még saját munkájának értelmével sincs tisztában. A megoldás kézenfekvő: demokratikus vezetés, a dolgozók széleskörű tájékoztatása és bevonása a döntések meghozatalába. Természetes, hogy ennek hiányában a dolgozó nem érzi magának az üzemet, így könnyebben rávehető jogtalan cselekményekre, adott esetben a társadalmi tulajdon megkárosítására;

— befolyásoló tényező végül az is, hogy még léteznek az elosztási viszonyokban bizonyos — ma már egyre kevésbé szükséges — következtelenségek és jónéhány ember tudatában még ma is él olyan nézet, hogy „aki dolgozik, nem ér rá pénzt keresni”. Tulajdonképpen ez a nézet, ez a helyzet van leginkább közvetlen összefüggésben a bűnözéssel. Az erre hajlamos, kevésbé jellemes emberek előszeretettel hivatkoznak arra, hogy a munkából nem lehet meggazdagodni, legalább is gyorsan nem, míg egyes ügyeskedők kevés munkából is jól élnek. Társadalmi érdek a még kivételként előforduló, ilyen jellegű törekvések visszaszorítása, s a jól végzett munka anyagi és erkölcsi megbecsülése. Az elmúlt években számos központi bérintézkedés szolgálta e célt, amelynek következtében egyre inkább elvesztik működési területüket az ügyeskedők. Sajnos, a bűnözés — főleg az anyagi hasznúak — az átmeneti, de valóban gyors gazdagodást hozza magával. A szigorú ítélezési gyakorlat remélhetőleg visszaszorítja a ma még szaporodó gazdasági bűncselekményeket.

A munkakörülmények és a bűnözés ennél közvetlenebb összefüggéseit nehéz részletesen felderíteni. Hivatalos és reprezentatív felmérések alapján azonban megállapítható, hogy

a munkaszervezés hiánya, az egyes munkahelyeken megtalálható vagy akár uralkodó kedvezőtlen — már említett — körülmények jelentős hatással vannak a bűnözésre.

Egyes kutatások rámutatnak arra a tényre, hogy a bűntettek, különösen a súlyosabb bűncselekmények eikövetőinek jelentős része, több mint egy-egyede a bűncselekmény el-

követésekor nem állt munkaviszonyban, noha munkaképes volt, s munkalehetőség is volt számára. A munkaviszonyban álló bűnelkövetőkre pedig az jellemző, hogy egyharmaduk csak hároméves, és háromötödük csak ötéves munkaviszonnyal rendelkezett. Többségük gyakran változtatott állást, önkényesen kilépett vagy tühretelen magatartása miatt bocsátották el. Szakmaszeretlet, munkahelyszeretlet alig volt tapasztalható náluk. Ugyancsak általános jellemző vonása az elítélteknek, hogy a munkahely kiválasztásánál nem a képességüknek leginkább megfelelő, hanem a minél kevesebb és könnyebb munkával elérhető, minél nagyobb jövedelem játszotta a döntő szerepet.

A munkahely és a bűnözés közötti közvetlen kapcsolat akkor mutatkozik meg, amikor a munkaviszony válik a társadalomellenes nézetek forrásává. Ismeretes, hogy azokban a munkahelyeken,

ahol szigorúan betartják a szabályokat, a vezetők a követelmények betartása mellett gondoskodnak a dolgozók érdekeiről és szükségleteiről

is, ahol alkotó légkör uralkodik, ott kevesebb az egyéni-ekedő, a társadalomellenes magatartás. És fordítva, az a munkahely, ahol alacsony a munkaerőkölcs, ahol néhányan visszaélnék helyzetükkel, beosztásukkal, a tisztességesen végzett munka helyett „a haveri kapcsolatok” jelentik az előrehaladás útját, ott ez a társadalomellenes nézetek letkezéséhez, ezen keresztül a bűnözéshez vezethet. Aki ilyen körülmények közé kerülve becsatlenséggel, igazságtalansággal, bürokratizmussal, lelkiismeretlenséggel, önkényeskedéssel találkozik, nem mindig tud e jelenségeket elletállni, vagy harcolni ellenük. Nagyon gyakran előfordul — különösen kezdőknél —, hogy látva a helyzetet, ott-hagyják a munkahelyet, vagy ami még rosszabb, alkalmazkodnak a körülményekhez, átveve az erkölcselen, hibás és veszélyes nézeteket és maguk

is könnyen eljutnak a bűncselekmény elkövetéséhez. Sajnos, az ilyen személyek nemcsak megsértik a jogi-erkölcsi normákat, hanem a helyes társadalmi szemlélettel rendelkező emberek tudatát is képesek helytelen, az önérdéket szolgáló irányba befolyásolni.

Ugyancsak nem lehet tagadni, hogy a szellemi és fizikai munka közötti lényeges különbségek — amelyek hosszú távon meg akarunk szüntetni — összefüggésben vannak a bűnözéssel. Egyes fizikai munkáknak elég alacsony a bére: érthető tehát, ha az emberek, lehetőségükhöz mérten, igyekeznek megszabadulni a ilyen munkahelytől, vagy más módon kiegészíteni jövedelmüket. Egyesek azonban alacsony tudati színvonaluk következtében törvénytelen utat választanak. Ezek az emberek összehasonlítják saját körülményeiket másokkal, sokkal kedvezőbb életmódjával, nehezen vagy egyáltalán nem ismerik fel a lényegesen eltérő életfeltételeket, s a munka szerinti elosztás elvének szükségességét.

Így aztán nem meglepő, hogy az elítélteknek elég jelentős része alacsonyabb keresetű volt, különösen az olyan bűncselekményeknél, amelyeket anyagi haszonszerzés végett követtek el. Még sem szabad olyan következtetést levonni, hogy az alacsonyabb jövedelem önmagában bűncselekmény elkövetésre indít! Az alacsony jövedelem ugyanis több olyan tényezővel párosul (képzetlenség, szak-képzettség hiánya, kedvezőtlen munkafeltételek, eltartottak magas száma), amelyek együttesen váltják ki a társadalomellenes nézeteket, cselekedeteiket.

Összefoglalva: látható, hogy a munkahelynek, a munkaviszonynak jelentős szerepe van az ember tudatformálásában. Ebből következik, hogy a bűnözés elleni harcban jelentős tényező az általános munkakötelezettség betartása, a munkafeltételek, a munkaerőkölcs állandó javítása. Hogy valaki ekkor kerülje a bűnöző életet, alapvető, hogy legyen munkahelye, s ott képességeinek, tudásának megfelelően dolgozzon. Ez a becsületes élet alapja.

Dr. L. Gy.

VITAINDÍTÓ

KIT BÜNTET A JOG?

A BTK. PARAGRAFUSAI SZERINT a bűncselekmény elkövetőit. A bíróság kiszabja a büntetést, a tettesből — vádlottból — elítélt lesz, aki letölti valamelyik bv. intézetben az idejét, esetleg kedvezményen előbb szabadul.

Nézzük mindezt más szempölből! Miként érinti a családot az átlagot alapul véve, két gyermekkel) a családó egyszeri vagy többszöri „megtévedése”? Tegyük fel, a feleség nem válik el, hanem — akár több évtizednyi „rosszallás” ellenére is — kitart férje, gyermekeinek apja mellett, vár rá. Az otthoni gazdasági egyensúly azonban fölborul: a börtönből esetenként küldött pénz visszaáramlik csomagok formájában, rámege a beszélők útiköltségére, gyakorlatilag tehát marad a feleség keresete, amely rendszerint csak szűkösen elég.

Bizonyos értelemben tehát a család, az ártatlanok is bűnhődnek? A kérdés szívszorongató, de csak akkor, ha elhangzik! Az elmúlt két esztendőben levélíróink szinte egyáltalán nem vetették fel, a személyes beszélgetések alkalmával is csak elvétve érintették.

N. Gy. előzetes ezt írja: *„Tudom, a bűn elkövetése előtt kellett volna a családra gondolni. De ki az, aki biztosan állíthatja magáról, hogy akarva akaratlanul nem esik hibába? Én 24 évig szép keresetet elérő fizikai munkás voltam, majd 4 évig AFOR-dolgozó. Példamutató családi életet éltem és 48 évig soha sehonnán egy jogtalan fillér sem került hozzám. Ha viszont megtörtént a visszavonhatatlan — orgazdaságért tartóztatok le —, nincs bölcs, megnyugtató megoldás, főleg a család számára, amelyre ártatlanul szakad a megajlás, a méltatlanság, a problémaözo?”*

Megértem ugyanis, ha a vétkest szétválasztják családjától. De ha valaki csak a családjának élt, s rendes munkásember volt — lenne rá bőven mód, hogy az általa okozott kárt, annak kamatait és egyéb költségeit szabad munkavállalóként visszafizesse.

Postaládánkból

Kiliti Ferenc sátorlajújhe-lyi tudósítása feltétlenül szót érdemel. Arról ír, hogy a bv. intézetben a fegyház fokozat ellenére — összhangban a nevelési elvekkel — széles körben teret engednek az elítéltek kezdeményezéseinek. Ez utóbbi megállapítás személyes tapasztalatlan is alapul, amit most olvasónk írása csak megerősít.

„A lábténisz bajnokság döntőjével befejeződött az intézeti elítélt-kulturbizottság szervezésében lebonyolított nyári spartakiád. 32 csapat nevezett és a legjobb négyig kieséses rendszerben folytak a küzdelmek. Meglepetésekben sem volt hiány: kiesett a négy közé kerülésért vívott küzdelemben az 58—81-es zárka csapata, pedig egyénileg igen jó képességű játékosokból állt. Bebizonyosodott: a szerényebb képesség, de nagyobb lelkesedés csodákra is képes. Az augusztus 27-i döntő azután nagy érdeklődés mellett zajlott le. Végül minimális, 2:1 arányú győzelemmel a 39—40—41-es zárka csapata győzött a 73-as és az 57/A zárka együttese előtt. A rendezvénysorozat sikerét mutatja az a tény, hogy már most komoly beszédtema, hogy jövőre melyik csapat, milyen összeállításban indul. Az „átigazolások” itt másként zajlanak le, az új „sztárok” meg kell felelniük az intézeti előírásoknak. Ervényes tv- és sportfoglalkozási engedélyt pedig csak az kaphat,

aki szorgalmasan — és eredményesen — dolgozik, és maradéktalanul betartja a magatartási szabályokat. Így tehát nemcsak az a gond, hogy ki játszon jövőre, hanem az is, hogy a közösség képes legyen befolyásolni a nem megfelelően viselkedőket. Hogy egyetlen csapatnak sem kelljen nélkülöznie egyetlen jó játékost sem...”

Olvasónk ezután beszámol arról, hogy akik nem sportoltak, azoknak is volt versenynyűk. A munka ünnepe in-dult műveltségi vetélkedő, vagy az alkotmány napi, alkotmányjogi vetélkedő egyaránt nagy népszerűségnek örvendett, s nemcsak az első három helyezett volt a győztes, hanem mindenki induló.

Majd így folytatja: „Ha visszatekintünk az elmúlt négy hónap eseményeire, elmondhatjuk, hogy igyekeztünk a lehetőséggel élni. Ezt jelzi a szervezésben aktívan tevékenykedő, jó néhány jutalmazott is.

Egyébként az intézetünkben nagyszabású korszerűsítési munkák folynak: rövidesen elkészül az étkezdé, a körlet, a lépcsőház csempézése, s egyéb munkák. A jövőben tovább kell erősíteniük — minden téren — a fegyelmet, hiszen nem szabad visszaélnünk az előlegezett bizalommal. Mert a fenti és a további lehetőségek a kultur- és sportversenyekre ettől függenek. Csak ilyenformán könnyíthetjük

meg saját helyzetünket, hiszen ezek a kedvezmények adhatók, de nem járnak, amint azt a parancsnok úr elmondta, hozzátéve, hogy bízik benne: bővítheti a rendezvényeket, nem pedig ellenkezőleg.

Most, amikor e sorokat írom, érkezett meg az első hordozható televízió próbaüzemelésre: a legjobb közösségek kapják meg. Bizom benne, hogy mindenki megérti: ha tovább javul a fegyelmi helyzet, úgy tovább bővülnek lehetőségeink...”

★

„Ilyen még nem volt Köhildán”, kezdi a levelét Virágh István. „Amikor a helyi rádió bementa, hogy »civil« zenekar koncertet ad a börtönben, azt gondoltuk, tréfa az egész. De igaz volt és megvalósult! Szeptember 3-án, vasárnap délelőtt megérkezett a soproni Vasutas Fúvószenekar. A börtön udvarán szabadtéri koncertet adott, nagy érdeklődés mellett. Az elhangzott melódiákat sokszor kísérté vastaps, hiszen a zenészek úgy adták elő a számaikat, mintha nem is elítélteknek, hanem szabad embereknek játszottak volna. Egy újabb előadás van kilátásban, de erről majd máskor... Elítélt társaim és a magam nevében köszönjük e kellemes meglepetést.”

Mi is csak gratulálni tudunk az előadás szervezőinek, a sopronkőhidai intézet vezetőinek. Hiszen egyre többször kapunk olyan levelet az elítéltektől, amelyek így kezdődnek: „Ilyen még nem volt!” S e négy szó önmagáért beszél...

F. T.

se. Ésszerű, logikus-e elzárni őt a családjától, hogy ezzel felelősségét, gyermekeit nálánál is jobban megbüntessék? ... Mert nem hiszem, hogy az lenne a bölcs megoldás, hogy egy asszony, ha már hozzámkötötte az életét, szenvedjen végig ártatlanul, esetleg huzamosabb időket, talán jobban büntetve, mint én. Nem beszélve a gyerekekről, akiknek ez az állapot még súlyosabb és jövőhetetlen lelki sérüléseket okozhat...”

A LEVÉLÍRÓ logikusnak tűnő gondolatmenetébe nehéz belekötöni, nehéz vele vitatkozni. Annál könnyebb „el-lenkérdéseket” föltenni. Mi történik akkor a bűncselekmények elkövetőivel? Hogyan ne károsodjon a család? Ne legyen szabadságvesztés, hanem csak kárterítés? Vajon ezzel az elkövető nem kurtítja meg a családját? Vagy mi történik azzal, aki esetleg éveken bűncselekményből szerzett pénzből biztosította — igaz, átlagon feletti szinten — a család megélhetését, esetleg azok tudtával? De még messzebb is elmehetünk: ilyen alapon büntetni kellene azokat a szülőket, akiknek gyermekei a helytelen nevelés, a rossz családi körülmények miatt bűnözésre adják fejüket? S mi történik a többszörös visszaesőkkel, akik e tény ellenére „családfők”?

De ne térjünk el az eredeti témától, hiszen nincs ok arra, hogy megkerüljük a kérdést: kit büntet a jog? S mivel egy vitacikk, indításakor, elviseli a szabadabb fogalmazást is, válaszoljunk ilyen módon. A jog a tettest bünteti, a tettes pedig a családját. Minden épelméjű ember tudja: ha bűncselekményt követ el, akkor lebukhat, s a lebukásért tartóztatok le —, nincs bölcs, megnyugtató megoldás, főleg a család számára, amelyre ártatlanul szakad a megajlás, a méltatlanság, a problémaözo?”

Megértem ugyanis, ha a vétkest szétválasztják családjától. De ha valaki csak a családjának élt, s rendes munkásember volt — lenne rá bőven mód, hogy az általa okozott kárt, annak kamatait és egyéb költségeit szabad munkavállalóként visszafizesse.

Sajnos, ezeknél a következményeknél még súlyosabbak is előfordulnak. Szétesik a család, gyökértelenné válnak a gyermekek, s valóban — ahogy olvasónk is írja — egy bizonyos bűnözőreteg utánpótlásaivá válhatnak. S ezért lenne a „társadalom” a felelős, amiért börtönbe zárja a bűnelkövetőt?

Természetesen, vitánk „főszereplője” az az elítélt, akit családja visszavár, mert egészen más kategóriába tartoznak azok, akik zártban vagy laza élettársi közösségből kerülnek a börtönbe. Őket ezek szerint N. Gy. „gondolkodás nélkül” a szokásos módon elítéli. De vajon nekik nincs mentségük? Talán éppen egy olyan családból származnak, ahol az apa példás életet élt évtizedekig, aztán egyszer „megtévedt”. S emiatt olyan maradandó lelki sérülést szenvedtek, aminek következtében — többek között — bűnözőkké váltak...

Nem akarjuk lényegtelen kérdéssé fokozni azt a tényt, hogy a bűnelkövetők családját — ha van — valóban komoly hátrányok, megpróbáltatások érik. Arról az esetről nem is beszélve, amikor az anya kerül börtönbe. Tehát élő, létező, a társadalmat is érintő problémáról van szó. Miként lehet az ilyen családokon könnyíteni, segíteni, erre bizonyára vannak jó példák is. Ezért várjuk olvasóink hozzászólását, véleményét. Levelükre írják rá: „Kit büntet a jog?”

Erdeklődő olvasóink figyelmébe ajánljuk néhány hete megjelent jogi cikkünket, amely a család és a bűnözés problémáival foglalkozik.

Várjuk véleményüket!

F. T.

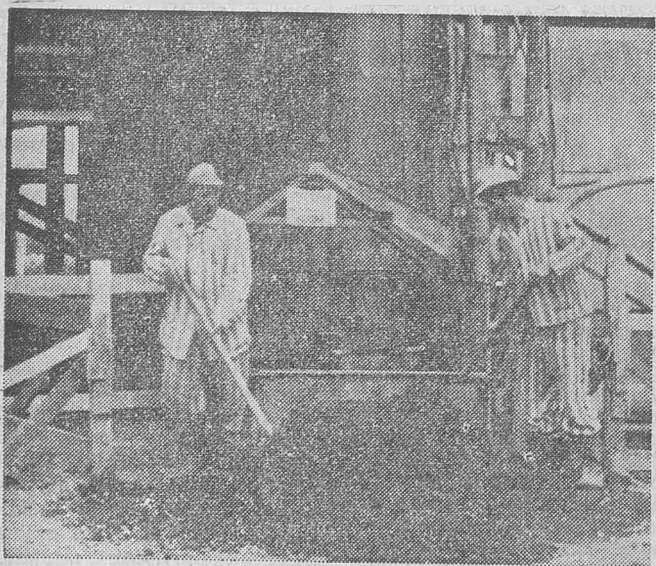
Pillanatképek Szekszárdról

A múlt év tavaszán hosszabb képes riportban számoltunk be a Szekszárdi Húsipari Kombinát építéséről, ahol kezdettől fogva elfittelték is dolgoznak. Annak idején jórészt még az alapozási munkákat végezték, most azonban már több emeletnyire magasodnak a készülő épületek.

Jelenleg 140, Szekszárdon büntetését töltő elítélt segíti az építkezésen dolgozó vállalatok szakembereinek munkáját, hogy a tervezett határidőre át tudják adni az ország élelmi-szer-ellátásában majd jelentős szerepet betöltő létesítményt.

Képeink — R. L. felvételei — az építkezés mostani szakaszának mozzanatait örökítik meg.

A Heti Híradó XXII. évfolyam 35. számában megjelent keresztmetszeti helyes megjelölése a következő:
— Miért bámulod annyi ideig ezt a tárcát?
— Azt nézem, hogy szomjas vagyok-e még!

Könyvjutalmat nyertek: László Illés elítélt, Szeged; Kalla László elítélt, Sopronkőhida; Molnár Pál György elítélt, Vác; Radnai Mária elítélt, Kalocsa; Fekete Mária elítélt, Kalocsa.

KALOCSA

Sportfoglalkozás a városban

Egy rendkívüli eseményről szeretnék beszámolni.

Szomorú, esős szeptemberi napra ébredtünk, de ez nem vette el a kedvünket, csak abban reménykedtünk, hogy nem kezd el újra esni az eső. Szerecsénk volt, az ég kiderült. Lázasan, vegyes érzelmekkel öltözködtünk be a melegítőbe, pólóingbe és tornacipőbe. Indulás előtt rövid eligazításon vettünk részt, ahol megtudtuk, hogy a Kalocsai Városi Sporttelepen egy órát szervezett sportolással tölthetünk!

Alig vártuk, hogy kiérjünk, hihetetlennek tűnt előttünk a pálya, amikor alig ötperces utazás után elének tárult...

A sportfoglalkozást bemelegítő futással kezdtük, majd tornagyakorlatokat végeztünk csoportokba osztva, labdával. Ezt követően különböző futóversenyek és egyéb tornagyakorlatok tették színesebbé a rendelkezésünkre álló időt.

Ezúton ígérjük, hogy az előlegezett bizalommal nem fogunk visszaélni. Köszönjük a lehetőséget, hogy kiközösködhettünk az egyhangú, kicsit fásult bezánkóztottságunkból és egy

örömben gazdag délelőttöt kaptunk, amely egészségileg, testileg, szellemileg is csak hasznunkra vált.

★ Nem újságírók ez, és nem tudósítás, csak biztosító szelep, amelyen keresztül enyhül a nagy feszültség. Afféle lelki „túlfolyó”. Mert mi fér egy tudósításba? Az, hogy ma — minden bizonnyal először az intézet történetében — a városi sportpályán „igazi” felszerelésben tartott sportfoglalkozást 29 kalocsai elítélt.

De én most arról szeretnék írni, hogy mit éreztem, amikor hét év után először ültem autóbusszban, amikor először léphettem füre (a fű között virágok nevettek)...

A sportpálya kapuján belépve láttam, hogy jó távol tőlünk van egy nyárfasor. A szívem a torkomban éreztem: csak a fákhig elmehetnék! — És akkor a nevelőnk három csapatra osztotta a sakkort, s ki-ki a maga csapatával oda ment, ahová akart. Akár a fákhhoz is...!

Hogyan írjam le, hogy azok, akik olvassák ezeket a sorokat, azok is érezzenek belőle

valamit: hét éve nem hallottam a lomb susogását, nem éreztem a talpam alá simuló fűvet!

Azután hajrá! Futás köröskörül a nagy futópályán. Szabadon, mint a csikó! Talán nem is mi futottunk, hanem valami óriás húzta a pályaszalagját visszafelé a lábunk alatt...

És ismét a fák! Gyenge kis eső harmatozott, csak éppen annyi, amiól olyan csodálatos illata van a nyárfáknak. Mozgás, lendület, nevető arcok, csillogó szemek... A szél az arcunkba kapta a hajunkat. Kiáltások röpködtek: „Állj bakot!” „Ugorj már.” „Jól van, ragyogó. Hajrá!”

Repült a labda, feszültek az izmok és nevetett, nevetett mindenki. Már-már olyan volt, mint a szabadság! Jó volt? Rossz is volt? Nem tudom. Csodálatos volt!

Az előzetes megállapodás szerint a nevelő sípszava azt jelenti, hogy baj van a fegyellemmel. De sípszó egyetlen egyszer sem volt! Ilyen jók is tudunk lenni!

Illetve, sajnos, egyszer volt sípszó: a foglalkozás végét, a sorakozót jelezte. És most még egy meglepetés: senki sem lett lehangolt tőle, hiszen két hét múlva újra mehetünk!

Köszönjük, nem felejtjük el, igyekezzünk meghálálni!

★ „Itthonmaradt” elítéltársaink nagyon vártak bennünket. Számítottunk különböző megjegyzésekre, irigykedésre, amiért ők nem jöhettek: de nem ezt kaptuk tőlük. Meglepően viselkedtek, a következőket mondták: „Megnézheti akárki, hogy mikor kapunk feynyítést! Nem kell a fogda, álljon csak üresen, mi is menni akarunk sportolni!”

★ **A SZERKESZTŐSÉG** részéről annyit szeretnénk megjegyezni, hogy nemcsak az esemény volt — eddig — példa nélküli, hanem az a tény is, hogy egymással versengve, többen is küldtek róla beszámolókat: Biró Ferencné, Tóth Lászlóné, Újlaki Béláné és Zrencsik Anna olvasónk. Valamennyiüknek köszönjük az igyekezetet, és további jó sportolást kívánunk nekik építő, mint jószándékú társaiknak!

G. A. nevelő
Pálhalma

Életben maradtak...

Schiffer Béla elítéltet 1978. május 13-án szállították a páhalmi büntetés-végrehajtási intézet sándorházai részlegébe. Három éves, nem jogerős ítéletét szigorított börtön fokozatban kellett volna letöltenie.

Ő azonban sokallta az ítéletet; úgy gondolta, a maga módján megrövidíti. 1978. június 17-én este tíz óra előtt pár perccel, egy alkalmas pillanatban, a munkahelyéről a közeli kerítésen át akart el-távozni. Az eszébe sem jutott, hogy a kiszabott szabadságvesztését jó magatartással, szorgalmas munkavégzéssel is letölthetné. Arra sem gondolt, hogy a biztonságos őrzés megakadályozhatja cselekedetének elkövetését. Az ő azonban résen volt, a sötét éjszaka ellenére is elfogta és visszakísérte.

Ezen cselekedetért 1978. június 23-án a Dunaujvárosi Járásbíróság elé kellett állnia — gyorsított eljárás során — 10 hónap szigorított börtönben letöltendő további szabadságvesztésre ítélt.

Schiffer Béla nem okult a rajtavesztésből: 1978. augusztus 12-én újabb szökést kísérelt meg. Ezúttal Raffael Zoltán elítélt társát is rábeszélte, tartson vele. Körültekintőbben akartak eljárni, mint korábban Schiffer Béla tette, ezért leereszkedtek a szennyvízcsatornába, s azon keresztül akarták elhagyni az intézet területét. Meggondolatlanságukra vall, hogy ilyen módon nemcsak a szökési kísérlet következményeinek tették ki magukat, hanem komoly életveszélybe is kerültek. A csatornában ugyanis a szennyvíz bomlásakor az ember egészségére ártalmas gázok keletkeznek. Túl ezen, ha közben egy kiadós zápor is támad, a csatorna megtelik vízzel és senki sem tudta volna őket megmenteni a megfulladástól. Erre nem került sor, mert viszonylag rövid időn belül felfedezték újabb búvóhelyüket. Persze, az sem jutott előzőleg az eszükbe, hogy a csatorna őrzésbiztonsági berendezéssel van ellátva, ami eleve lehetetlenné teszi a csatornán át történő távozást. Így azután várakoztak, majd csak történik valami. Történt is volna, ha idejében rájuk nem találnak, mert testhőmérsékletük a hűvös, nedves zárt térben mélyen a normális alá hűlt, ami kis időeltolódás révén ugyancsak végzetessé vált volna számukra.

Ezek után 1978. augusztus 18-án — ezért a szökési kísérletért — újít a Dunaujvárosi Járásbíróság elé kerültek. A bíróság Schiffer Béla eddigi szabadságvesztését egy év és hat hónap fegyházbüntetéssel

toldotta meg; a szökésre rávett társa pedig egy év fegyházbüntetéssel kapott.

Schiffer Bélának érdemes lenne édesanyja levelét elolvasva elgondolkodnia eddigi tettein. Többek között ez áll benne: „Te tízéves gyerek eszével gondolkozol? Miért nem halgatsz rám, Béla? Mire volt mindez jó? Könyörgöm, ne csinálj semmit! Megmondtam, mi várunk, te ne légy nyugtalan! Most már több az ítélet, de semmi sem tart örökké.”

Talán hatással lesz rá anyja intelme, s rádöbben arra is, hogy sokkal könnyebb lett volna a jogerőssé vált ítélete után három évet szorgalmas munkával, jó magatartással eltölteni szigorított börtönben, mint a több mint öt évet fegyházban.

Befejezésül még talán annyit: Schiffer Béla 19. Raffaél Zoltán 20 éves...

MEGOLDÁS?

HA AZ EMBERT egy vidéki kisvárosba viszi a dolga, először a szokásos, inkább amolyan udvariassági gesztusnak szánt kérdést szokta feltenni ottani ismerőseinek, kollégáinak: hogy vagytok, mi újság van? Többnyire az a válasz, hogy jól vagyunk, nincs semmi különös/újság — élünk, megvagyunk. Ebben a válaszban az is benne van, hogy ma is minden úgy van, mint tegnap volt, de holnap sem várunk semmi változást. Ez azért van így, mert jobbra ismerik egymást az emberek, nap mint nap találkoznak, s kicserélik egymással a legfrissebb értesüléseiket.

Azonban, ha valami ritkaság számba menő esemény történik, akkor felbolydul az egész város, mindenki arról beszél, hogy hogy s mint történt a dolog; mindenki első kézből értesült, olykor egész legendák keringenek egy-egy nem mindennapos esemény körül.

Így történt ez 1977 februárjának közepén Szekszárdon is, amikor futóútként terjedt el a hír, hogy Kocsis Józsefné, a korábban köztisztviselőnek álló pénzügyi tisztviselő 45 éves özvegye meghalt. Egyesek úgy hallották, hogy rejtélyes körülmények között öngyilkos lett, mások tudni vélték, hogy az élettársa oltotta ki, vagyoni okokból az életét. Egy dolog

voit egészen bizonyos, az, hogy Kocsisné élettársát, az 53 éves Juhász Józsefet letartóztatta a rendőrség az eseményt követő harmadik napon.

Mi is történt? Ezt ez idő tájt még senki sem tudta, a haláleset körülményeit vizsgáló rendőri szervek előtt is csak hosszas, mindenre kiterjedő alapos nyomozás után rajzolódott ki a valódi kép. Mielőtt a történetekre térnénk, érdemes talán áttekinteni a középkorán alig túl levő, büntetlen előéletű Juhász József életútját.

A Tolna megyei Mózsön született Kocsis Józsefnél való ismeretségük még a gyermekkorukra nyúlik vissza, amely idővel amolyan diákszerelenné alakult. Juhász József Pécssett elektro- és gépészettechnikai végzettséget szerzett. Kocsisnéval a kapcsolatot az ötvenes évekig tartották, de végül ebből nem lett házasság, mint ahogy azt korábban tervezgettek. Juhász József iskoláinak befejezése után Pécssett telepedett le, ott vállalt munkát is.

1956-BAN MEGNŐSÜLT, a házasságából két gyermek született. A feleségétől nyolcévi házasság után elvált. Ezt követően egyedül élt, alberletben lakott egy darabig, majd néhány dunántúli vállalatnál dolgozott, mindig a szakmájában, többnyire vezető be-

Tanévnyitó Tökölön

Beethoven II. szimfóniájának hangjai foglalták keretbe az ünnepélyes tanévnyitót Tökölön. Több, mint kétszáz sorakoztak fel, hogy megtegyék az első, jelképes lépést azon az úton, amely a tudáshoz vezet. Néhányan megkönnyítették a jóra intő szavakat és úgy tűnt: mindenki átérzi, hogy fontos fordulóponthoz jutott az élet.

Az új tanévben is különböző szintű és jellegű ismeretek megszerzésére nyílik lehetőség. Vannak, akik még csak most ismerkednek a betűvetéssel az írás-olvasás tudományával. Az ő helyzetük a legnehezebb. Gyakran először önmagukat kell legyőzniük, hogy aztán úrrá lehessenek az előjük tornyosuló akadályokon.

Néhány vélemény kommentár nélkül. Németh Margit: „A zárkafelelős írja a szüleinek a leveleket. Szeretnék egyszer én beszámolni arról, ami itt történnik velem.” Rostás Béla: „Nem szerettem iskolába járni. A szülem mondták, hogy menjek, de megmakacsoltam magam. Most tanulok.” Rostás Gusztáv: „Tanítvány letünk, a szülem betegek voltak, ezért nem jártam eddig iskolába.” Rácz László: „Eltörtem a tanító kezét. Az orvos megvizsgált, és felmentek a tanulási kötelezettség alól.”

Tökölön ebben a tanévben az alapfokú képzés melett a könyvtár és a nyomda; gépmester szakma rejtelmével ismerkedhetnek az arra érdekesek. Mások egyéves intenzív tanulmányon s új íthatták el a betonelem-készítés formáit, ezenkívül herrszótt tanulmányokat indítanak. Az ismeretszerzéshez a jól felkészült oktató- és szakemberek közül biztos alapot nyújt a rohamosan gazdagodó könyvtár és a szakkörök egyre bővülő tevékenysége is érezteti jótékony hatását. Így szolgáltattak a kulturális nevelő: „Lépcső ez, amelyen, ha akarozva és botladozva is, de fölfelé haladunk. Ha van is, akit néha nógatni kell, hogy menjen tovább, azért fönt lenni — már mindenki szeretne.”

T. M.

PÁRBESZÉDEK

Kattant a fegyelmi zárka ajtaja. Kinyitott, odabenn de-rengő félhomály. A sarokban feszesen állt valaki...

- Minek szólíthatom?
— Szerkesztő úrnaki!
— ?
— Üljön le, mellém. Nem kemény ez a pricc?
— Kemény bizony, de meg lehet szokni.
— Éjszakára kap valamit?
— Egy pokrócot.
— Azon fekszik, vagy azzal takarózik?
— Hol így, úgy úgy.
— S nappal?
— Sétálok föl és alá, gondolkodom.
— Egész nap?
— Mi más tennék?
— Ma például miről gondolkodott?
— Hogy mit csináljak szabadulás után. Tudja, szombaton innét megyek haza. Volt egy kis balhé a másik elítélttel, így tettek ide.
— Törzsvendég itt?
— No, a zárkán nem, de a börtönben elég sokszor voltam. Általában garázdasáért, meg lopásért, most.
— Nem viszket a tenyere egy kis bunyóra?
— Á, nem, hiszen mindjárt szabadulok. Odakinn is inkább piálás után ment a bunyó. Én egy ideig öklöztem a Kaposváriban, már versenyző koromban eljárt néha a kezem, de kezdetben az egyesület elsimította.
— Miért verekedett?
— Nálunk Somogyban úgy van, hogy nemigen mehet át az ember az egyik faluból a másikba anélkül, hogy ne keveredne egy kis csetepatéba.
— Nem kocsmát akart mondani?
— Hát igen, a verekedés a

kocsmában kezdődik általában. Én nem kötököttem, de a haverokat megvédem. Persze, amilyen balszerencsém van, én pont akkor ütök, amikor a rendőr belép.

- Nagykotát üt?
— Hát, volt már álkapocstörés is...
— De a lopás az új dolog?
— Nem volt komoly, hiszen csak hat hónapot kaptam. A szomszéd jelentett föl, hogy elloptam a közös padlásról a kolbászait. A bűnjeleket nem találták meg, mégis rámvarták.
— Biztos megette?
— Nem, komolyan nem én voltam...
— Várja a szabadulást?
— Megyek haza Kaposvárra, a szüleimhez, mivel a feleségem elvált tőlem, a balhé miatt. Most majd nagyon vigyázok, nem verekszem. Már így is kérte az ügyész a szigorított őrizetet. De most már azt úgysem kaphatom meg.
— Miért?
— Tudom én, hogy mi a dörgés, eltörlük az új Btk-ban. Úgy lesz, mint régen: mindenki csak a szokásosot kapja.
— Már a visszaesésre gondol?
— Nem, most majd megváltozom, beilleszkedem a társadalomba. Jól mondtam?
— Neve?
— Antal Lajos.

Másik zárka, a beszélgetés első fele azonos...

- Szóval a szabadulásról gondolkodott, miközben föl-alá sétált. S mit sikerült ki-sűtnie?
— Lángost.
— ?
— Mielőtt rablásért és garázdálkodásért bekerültem, őszeres voltam. Mivel büntetett előéletű lettem, nem folytathattam ezt a szakmát. Úgy

gondolom, a feleségem nevére kiválthatok engedélyt, lángos-sütő boltra. Ott segítenék neki.

- Gondolja, hogy a lángos-sütő engedélyt csak úgy dobálják az ember után?
— Miért, nem sikerülne kiváltani az engedélyt?!
- Nem bizony, s aligha lehet termékeny gondolatnak tekinteni, amit ma kieszelt. Jobb ötlete nincs?
- Én ilyen gyárba, meg más kötető helyre nem megyek szívesen. Megszoktam a szabad mozgást.
- Hol őszereskedett és mivel?
- Pest megyében és mindennel. Egy kölcsönkocsival jártam a falukat.
- Jól kerestett?
- Nem szenvedtem hiányt semmiben. Volt olyan nap, hogy ötezer forintot kerestem, de az is előfordult, hogy csak pár százat.
- Igazi, nagy üzlete volt?
- Ajaj! Egyszer megvettem ötezerért egy ókori vázát. S 15 ezer forintért továbbadtam.
- Miért van a fegyelmi zárkában?
- Az egyik elítélttársamat lekoptem, amikor megütött.
- ?
- Nem volt komoly ügy, viccnek szántam. Kaptam húsz napot.
- Rablás, garázdaság?
- A rablásba belehúztak a többiek, én csak részesedtem a zsákmányból. A verekedést meg egy félreértés okozta. Egy fickótól megkérdeztem, hány óra? Ő félreértett és megütött: visszaadtam, alaposan.
- Mikor szabadul?
- 1979. március 16-án.
- Van valami kérése?
- Nem akartam én nyilatkozni, mert félek, hogy baj lesz belőle. De akkor legalább a nevem ne közölkék, olyan sokan ismernek idebenn. Csak annyit írjon, hogy K. Gy. Állampusztáról.
- F. T.

A ROHANÓ FÁKLYA

Évek óta élt már az apjával, aki nem a saját otthonában, hanem a kocsmában érezte jól magát, s ebből logikusan következnek, hogy cseppet sem törődött a lakásával, sem a belső, sem a külső rend nem érdekelt.

Végül is valakinek meg kellett csinálni a napi takarítást, s miután házvezetőnöt nem tartottak, csupán egy megoldás kínálkozott, hogy a fiú tartson rendet. Eleinte furcsállotta a dolgot, de később teljesen természetessé vált, hogy nap mint nap kedvvel és kötelességtudattal látja el vállalt feladatát.

Sőt, idővel meg is szerette a takarítást. Örömmel nézte a lakást, ha minden a helyén volt, ha az ágyon tiszta ágynemű fehérelt; s épp ezért, mert minden keze munkáját dicsérte, mindig felháborodott, ha az apja részegen és mocskosan fekiúdt, azaz esett be az ágyba. Soha nem állotta meg szó nélkül, képes volt rá, hogy felbressze, s rákényszerítette az általa nem kívánt mosakodást. Az apja prüszkölt, időnként káromkodott, de mindig megcsinálta, amire a fia kérte: megmosakodott, s aztán csendesen behúzódott az ágyba, s néhány perc múlva már halatszott ziháló horkolása.

Az egyik hétfői napon éppen befejezte a takarítást, amikor barátai beállítottak hozzá.

— Jössz? — kérdezték tőle.

— Hová? — hangzott a válasz.

— Elmegyünk a presszóba, maradunk pár órát, s azután veszünk néhány üveg sört s feljövünk hozzád. Persze, ha te is így gondold!

— Jó, rendben van, csak átöltözöm.

Az ügy eltervezte, úgy is történt. Am ami fogadta őket, arra nem számítottak. De hallgassuk meg, hogyan emlékszik vissza Hanák Pál a Szegedi Fegyházban, 1975. október huszonkettedikének estéjére:

Hárman mentünk vissza a lakásunkba. Két barátom előre ment s én mögöttük léptem be a szobába. A srácok bementek a belső szobába, s én utánuk akartam lépni, amikor megláttam, hogy az apám és egy ismeretlen, idős nő sárosan, véresen és csontreszegen fekszik az ágyban. Abban az ágyban, amelyikre néhány órával azelőtt húztam tiszta ágyneműt! Pillanatok alatt feljött az

agyam, dühbe gurultam, rájuk kiáltottam, hogy azonnal keljenek fel, szedjék rendbe magukat, s a nő takarodjék ki azonnal a lakásból. Apám fel is tápázkodott, csendben megmosakodott, s azután visszafeküdt, s nem szólt egy árva szót sem. Pedig nem aludt.

A nő nem mozdult. Már harmadszor kiáltottam rá, de a füle botját sem mozgatta. Végül elfogyott a türelmem, s azt mondtam neki mérgesen, ha nem kel föl, s nem hagyja el rögvést a lakást, leöntöm benzinnel és meggyújtom!

A nő tovább fekiúdt, motyogott, szitkozódott, s kijelentette, hogy nem megy sehová.

Erre én, mint az örült, kirohantam a ház elé, s a padlásfeljáró alatti sarokban megragadtam egy sörösüveget, amitben benzint tartottam a galambszárnyak lemosására, ugyanis nagy galambász voltam, s befutottam a szobába és ráöntöttem a nőre!

A nő érezte, hogy valóban benzinnel van szó. Ektelenül elkezdett káromkodni, szidott, mint a bokrot. Az apám hallgatott, mint a sir.

Elővettem a zsebemből a gyufát, meggyújtottam, s az égő gyufával kinyújtottam a kezem.

Ekkor pattant fel a nő, mint az eszevesztett. Körülbelül egy méterre lehetett tőlem, amikor a pizzamafelső belobbant, s a nő úgy rohant el mellettem, ki az udvarra, hatalmas lángnyelvekkel, mint valami fáklya.

Én meg utána! Átvillant a fejemen, hogy rettenetes örültséget csináltam! Az volt a szerencsém, hogy a nő elbukott, különben nem tudtam volna megfogni. Eszelősen félt tőlem, de ahogy elesett, rádobtam a kiskabátom s eloltottam a tüzet.

Később kiderült, hogy valóban örültség volt, mert a nő felső testére ráégett apám műszálas pizzamája; az arc, a nyak, a mellkasfal, a hát, a felső végtagok, azaz a test harminc százaléka másod-, illetve harmadfokú égési sebeket kapott.

— És mi lett azután? El-esett, maga eloltotta, s jöttek a mentők?

— Nem. A nő a maga lábán ment el, gondolom, a részegsége megakadályozta, hogy komolyabban érezze a sebeit, majd pár óra múlva otthonából vitték el a mentők.

— Mi lett később?
— A nő kórházba került, engem a bíróság négy évre ítél első fokon, súlyos egészségrontás miatt.

— S a nő végülis életben maradt?
— Sajnos, nem! Két és fél hónappal az eset után meghalt.

— Az ok?
— Az első igazságügyi szakértő véleménye szerint orvosi műhiba is közrejátszott; az ügy végülis a Legfelsőbb Bíróság elé került, s az új igazságügyi szakértő egyértelműen az égést okolta a halál miatt; ugyanis kétszer történt a nőnél légszomtság. A másodikkal friss vérzés lépett fel, eleinte ezt műtéti szövődeménynek vélték, bár tizen légszomtság közlül talán egyszer fordul elő ilyesmi, később ez módosult, s az új igazságügyi szakértő kiderítette, hogy a nyaki érnél megkezdődött szövetelhalás miatt elvékonyult az érfa, magyarán kilyukadt, ezt a vérzést nem tudták elállítani. Így következett be a vérbelégzés, amely a halált okozta, tehát oki összefüggést állapítottak meg a büntény és a halál között. S másodfokon én is nagyobb büntetést, összesen tíz évet kaptam!

— Látszik, hogy sokszor át-pörgett már az agyán az eseményeket, hiszen pontosan tud mindent, még ma is foglalkoztatja az a néhány perc?
— Sajnos, igen, hiszen akarva-akaratlan körülül szolgál-dozik az ember gondolata; van úgy, hogy éjjel sem alszom, nem hagy nyugodni. Rettenetesen sajnálom, hogy megtörtént az eset, hiszen vé-

gülis egy ártatlan ember halála szárad rajtam. Az már más kérdés, hogy nem akarom én megölni, csak ijesztésnek szántam az egészet, de nagyon rosszul sült el a dolog.

— S az nem foglalkoztatja, hogy lehetett volna másképp is elintézni ezt a „kellemetlen” esetet?

— Dehogynem. Csakhát, ami megtörtént, már azon nem segíthetnek. Torkig vagyok már azzal, hogy ha nincs benzín, hogy ha fogom magam és kilököm, és így tovább, és így tovább. Akkor most nem vagyok itt, s a nő nincs a föld-lyen! Sajnos, egyikünk sincs a helyén.

— Ez az első büntetése?
— Igen. Soha nem kerültem összeütközésbe a törvény-nyel, s ha szabadulok, sem lesz másképp.

— Amikor elkövette a bűncselekményt, milyen volt az iskolai végzettsége?

— Kilencéves koromban ab-bahagytam az iskolát, tehát három osztályt elvégeztem.

— Es miért hagyta abba?
— A szüleim, az iskola és egy orvos olyan irást szerzett, hogy képtelen vagyok elvégezni az általános iskolát, tehát engedéllyel kimaradtam!

— És azóta próbálta befe-lyezni?

— Mióta börtönben vagyok, azóta járok iskolába. Az idén szeptemberben kezdem a hetediket.

— A hatodikból hogyan vizsgázott?

— Jeles lettem. Szeretek tanulni és jog is az agyam.

— S akkor miért kellett an-nakidején kivenni az iskolá-ból?

— A szüleim nem nagyon törődtek velem.

— A papirt mégis milyen gondosan megszerették. Mit dolgoztak a szülei?

— Anyám nem dolgozott, háztartásbeli volt. Korán be-teg lett; kilenc évig kórház-ban ápolták, tüdő- és ideg-beteg volt. Négyéves koromban meghalt.

— Most mennyi idős?
— Huszonhárom vagyok.

— Az anyja halála után ki-nevelte?
— Flóbb nagyszüleim, majd haláluk után a nővérem, aki tizenhárom évvel idősebb ná-lam.

— S a nővére sem szorgal-mazta, hogy fejesse már be az általános iskolát?

— Neki is megvolt a maga gondja, s aztán a sógorom sem szívesen látott náluk, úgyhogy hamarosan vissza-mentem az apámhoz.

— Mikor kezdett el dol-gozni?
— Tizennégy éves voltam.

— S most, legutóbb hol dolgozott?
— Abban a faluban, ahol születtem, egy maszek fű-részgép-tulajdonosnál.

— Mennyit keresett?
— Megvolt a napi 150—200 forint.

— Mit csinált a pénzzel?
— Apámnak adtam, s nem dolgozott, főzött rám és a kocsmába járt!

— Nem bánta hogy az ap-ja elissa a maga keresetét?
— Az egészet nem itta el, mindig kijöttünk a pénzbe-ől, fizetéstől fizetésig.

— El még az apja?
— Tavaly halt meg.

— Mi volt a baja?
— Tudja, őt még régen til-dővel műtötték, s nem na-gyon vigyázott magára, anyám halála után már nem is dolgozott rendszeresen, csak alkalmi munkát vállalt, de csak annyit, hogy fenn tudja tartani magát, s talán engem, no meg, legyen pénze a kocsmára!

— Végülis mi okozta a ha-lálát?
— Légszomgynyesedése volt neki, nem járt az orvoshoz, inkább pálinkával „kezelte”. Egyik éjjel, álmában, kifak-adt, s a daganat gennyes vá-ladékától megfulladt.

— Ki mondta ezt magának?
— A nővérem írta meg, aki-vel tartjuk a kapcsolatot, ő szokott levelet írni, s időn-ként csomagot küldeni, s ha lehet, meglátogat.

A. J.

közben meghalt, ez ismét késleltette a tervezett házasságot, de Juhász József ettől kezdve véglegesen beköltözött Kocsisné házába.

Úgy tűnt, mindketten elége-dettek új helyzetükkkel: ez az állapot azonban csak 1976 nyaráig tartott. Juhász József rejtélyes, számára megmagya-rázhatatlan dolgokat észlelt életlarsa körül: „elvesztette” a lakás kulcsát, az előszoba ajtaját — miután Juhász Jó-zsef este gondosan bezárta — egyik éjszaka kinyitotta s.b. Miután ezekre magyarázatot kért, az asszony idegesen, ki-térő válaszokat adott.

Juhász József ettől kezdve bizalmatlan lett vele szemben. Arra gondolt, hogy korábban, amikor tisztázták kapcsolatu-kat, nem volt őszinte hozzá; eltitkolta előtte másvalakivel való fel nem számolt kapcsola-tát. Tény, hogy az eddigi jó viszony fokozatosan megrom-lott, gyakori lett a szóváltás, a vita, majd a későbbiek során ez egyre durvább tetlegesség.

ANNAK IDEJÉN Juhász Jó-zsef elmondta, hogy 1977. február 19-én is szóváltás volt közöttük. Ő másnap (szom-baton) délig dolgozott a mun-ka helyén, s mivel megbeszél-ték, hogy délután Pécsre men-nek a fiait meglátogatni, be-vásárolt és igyekezett haza. Kocsis Józsefnél azonban nem találta a lakásban. Érdeklődött a szomszédoktól, hogy látták-e otthonról elmenni, vagy járt-e náluk a délelőtti folyamán, de azt a választ kapta, hogy sen-ki sem látta még őt. Ezt kö-vetően lement a ház alatt le-vő garázsba, amelynek ajta-

ját kicsit nyitva találta, s már távolról érezte, hogy füst jön ki a keskeny résen. Amikor belépett, döbbenet látta, hogy Kocsis Józsefné az ott parkoló Wartburg gépkocsi vezetői ülésén ül. A gépkocsi ablakai félig le voltak enged-ve, s a garázsban tömény ki-pufogógáz terjengett. Azonnal értesítette a mentőket, de azok már csak a korábbra te-hető szénmonoxid-mérgezés által bekövetkezett halált tud-ták megállapítani.

A MENTŐK UTÁN hama-rosan a helyszínre érkezett a rendőrség is; megkezdtek az első pillanatban öngyilkosság-nak látszó ügy alapos vizsgá-latát. Már a helyszínen elvég-zett orvosszakértői vizsgálat alkalmával megállapították, hogy Kocsis Józsefné több kisebb-nagyobb ütéstől eredő külsérelmi nyom látható. Ju-hász Józsefnek előbb őrizetbe vették, majd előzetes letar-tóztatásba helyezték.

A tüzetes orvosszakértői vizsgálat során kiderült, hogy Kocsisné testén 37 külsérelmi nyom található, amelyek ököl-csapástól, esetleg rugósasztól erednek. A sérülések között voltak olyanok, amelyek pár nappal korábban keletkeztek, s olyanok is, amelyek közvet-lenül a haláleset beállta előtt kerültek a testfelületre. A rendőrségi vizsgálat során megállapították, hogy február 19-én a késő esti órákban — a már említett okok miatt — ismét szóváltás volt Juhász József és életlarsa között. A durva vita közben Juhász Jó-zsef tetlegesen is bántalmaz-ta Kocsisnét, olyannyira, hogy az elájult. Ekkor úgy vélte,

ha ezért élettársa feljelenti, ezért ebből komoly kellemet-lensége származhatnak. Ezt követően az asszonyt levitte a garázsba, beültette a gép-kocsiba és elindította a mo-tort, majd a garázs ajtaját bezárta és felment a lakásba. Az újult asszony a rövid idő alatt felgyülemlt füstgáztól szénmonoxid-mérgezésben meghalt. Juhász József hosz-szabb idő elteltével ismét le-ment a garázsba és visszaál-lította a gyújtáskapcsolót üze-men kívüli helyzetbe, mert a motor már akkor, valószínű-leg a füst okozta oxigénhiány miatt lefulladt.

ILYEN ELŐZMÉNYEK után másnap ő volt a történetek „felfedezője”.

Kocsis Józsefné feltételezett öngyilkosságát kizárta a mű-szaki kísérlet is, amelyet a vizsgálat során elvégeztek. A gépkocsi motorja a szénmo-noxiddal telített helyiségben 38 perc múltán állt meg. Ha viszont valaki ily módon kö-vet el öngyilkosságot, akkor nem tudja a gyújtáskapcsolót visszaállítani, s ebben az esetben leég a traszformátor — itt ez nem történt meg.

Juhász József ügyét 1978. április 27-én tárgyalta. A bíróság — figyelembe véve a körülméktől bizonyítási eljá-rást — bűnösnek találta Ju-hász Józsefet aljas indokból elkövetett emberölés büntet-tében. Ezért — tekintettel büntetlen előéletére — tizen-négy évi, fegyházban letöltend-ő szabadságvesztésre ítélte, és nyolc évre tiltotta a köz-ügyek gyakorlásától. A vád-lott és védője felmentésért fel-lebbezett.

DAVIS KUPA:

Svéd siker a zónadöntőben

Baastad. A sport sokszínű, tarka világában az események olykor érdekesen ismétlődnek. Tizenhét esztendővel ezelőtt az egyik Budapesten lejátszott svéd-magyar Davis Kupa-találkozón a svéd csapat az első nap 2:0 arányú vezetést szereztek, mégpedig úgy, hogy a biztos esélyes Schmidt mellett nagyon váratlanul Lundqvist is győzött Gulyás ellen. Bár már mindenki elkönnyítette a magyaránnyú vendéggyőzelmet, amikor a második napon a Gulyás, Szikszai páros remek játékkal szépített, legyőzte a svéd csapatot, aki a világ híres Lundqvist, Schmidt párosát.

Igy történt ez most is, Baastadban, a svéd-magyar európai zóna B-csoportjának döntőjében Taróczy váratlanul vereséget szenvedett Johanssontól, Borg menetrendszerű pontossággal nyert Szőke ellen, amikor a páros szépített, s a múlt vasárnap zsúfolt feladatok, több mint 5000 néző előtt folytatódott a találkozó.

Orkányszerű szélben 2:0-as Johansson-előnyvel kezdődött az első mérkőzés. Szőke Péter azonban gyorsan bebizonyította, hogy egyáltalán nem adta fel. Nemcsak egyenlített, hanem előnyt is szerzett Taróczy szombat legyőzőjével szemben. Fél óra alatt nyerte a játszmát 6:3-ra.

A svéd játékos erősített a második szettben, 3:1-es vezetésénél ugyan 20 percig esőszünet volt, de ez sem zökkentette ki saját ritmusából és 4:1-re elhúzott.

Szőke mindent megpróbált, és látványos labdamenetek után egyenlített. Sajnos lendülete — néhány fordított vonalbírói ítélet, sőt, enyhén szólva sportszerűtlen döntőki beavatkozás következtében is — megtört és a svéd 7:5-ös győzelme a játszmárány egyenlítését jelentette.

Folytatódott ez a rossz széria a harmadik szettben, Sző-

ke szárnyaszegetten játszott, 5:0-as Johansson-előnyvel csínált csak pontot, a vége 6:1 lett a svéd fiú javára. De még nem volt vége: Szőke feltámadt és 2:0-as svéd előny után fordította maga javára a játszmát, 6:3 arányban.

Maradt a döntés az ötödik játszmára. Bár a svéd csapat váratlan idegesek voltak a váratlan fordulatok miatt, mégis nekik sikerült a hajrá:

Johansson újabb 6:1-es szettgyőzele nemcsak a Szőke elleni találkozó megnyerését, hanem a svéd válogatott végső győzelmét is jelentette. Ekkor már 3:1 volt az eredmény a házigazdák javára, ami egyben azt is jelentette, hogy ők jutottak a zónaközi döntőbe. Még azt is megengedheték maguknak (a nézők bizony joggal zúgolódtak!), hogy Borg helyett Svensson álljon ki Taróczy ellen a végeredmény szempontjából már közömbös utolsó egyes találkozóra.

Taróczy, várakozásunknak megfelelően, 6:2-re biztosan nyerte az első játszmát, de a második megmutatta, hogy Svensson sem lebecsülendő ellenfél. Taróczy még 3:2-re, majd az egyórás esőszünetet követően 4:3-ra vezetett, de a svéd játékos nemcsak egyenlített, hanem 6:4-re nyert is.

A harmadik szettben 3:3-ig mindketten nyertek, azután mindketten elveszítették egy-egy adogatást. Végül 5:5-re alakult a játszmállás, amikor — néhány perccel az előzetes „határként” megszabott 6 óra előtt — Taróczy javaslatára befejezetlenül véget vetettek a találkozóknak, mert döntést a sötétedés miatt úgysem lehetett volna hozni.

Az „örökös függőjáték” következtében 3:1 maradt a végeredmény a svéd csapat javára, ami azt jelenti: érvényesült a papírforma, nem történt meglepetés.

Ennek ellenére — nincs okunk kesergésre...

LABDARÚGÓ EB

Több, mint kínos vereség

Finnország—Magyarország 2:1 (1:0)

Baljós előjelekkel elkezdődött a magyar labdarúgó-válogatott újabb sorozata: az Európa-bajnokságra játszott első selejtező mérkőzésére Helsinkiben, 4957 néző előtt kínos, sőt több mint kínos, 2:1 (1:0) arányú vereséget szenvedett Finnország együttesétől, amelyet a múltban mindig simán legyőzött.

A magyar csapat négy újonccal kezdett (Tatár, Gyimesi, Kardos, Tieber), a finnek pedig olyan középszerűen, mintha az öltözőben találkoztak volna először életükben a mérkőzés előtt. Különösen védelmük volt bizonytalan, a díjbirkózó külsejű Tolsa dermesztette a hazai nézőkben a vért: „átadásával” Gyimesi indulhatott egyedül kapura, de Alaja hátrított, az ifjú játékos ismételt, s a kapus újból védett. Volt még kecsesítő lehetősége Pintérnek, Tiebernek, Kardosnak, de mindhiába. Aztán váratlan fordulat következett...

A korábban csak egy-két ügyes adogatást bemutatkozó finn csapat meglódult, és éppen a szarvashibát vétő Tolsa közreműködésével gólt szerzett. A 30. percben a védők bal oldali beadását a törökfinn Ismail egy lépésről, mintha fejlemezten „stukkolt”, juttatta a magyar kapuba — Kereki figyelőállásban maradt. Gujdár pedig dermedt volt, de nem a hiedeltől (1:0).

A folytatásban a hazai szakemberek által naiv együttesnek hitt ellenfél játszott továbbra is ügyesebben. Csak a magyar csapatra vetett rossz fényt, ahogy engedte el-

lenfelét kibontakozni. Ugyanis az 54. percben ismét gólt szerzett a vendéglátó együttes — újból csak a magyar védelem kezdetleges hibájából. Viszonylag jó adogatással jutottak a kapuig, aztán a beadásnál Pyykkö őrző nélkül maradt — Gujdár pedig ráoklózta a labdát, ami a hálóba kullgott (2:0).

Aztán sok mezdő és gyámoltalan akció következett magyar részről, egészen a 74. percig. Egy kavargósnál Tieber elé pattant a labda, a kapuson az ötös vonalon túlgurult, és a székesfehérvári csatár a hálóba ívelt. Ez sem volt látványos gól, de gól volt. Csökkent a hátrány (2:1).

Végül maradt a szégyenletes eredmény, amely minden eddigi statisztikát módosított a magyar- finn labdarúgó-kapcsolatok történetében: ez az első eset, hogy a finn együttes győzött.

A magyar csapat összeállítása a következő volt: Gujdár — Paróczay, Bálint, Kereki, Lukács — Kovács (Szokolai, 59. p.), Tatár, Gyimesi, Pintér — Kardos, Tieber.

A labdarúgó Európa-bajnokság 6. csoportjában a finn-magyar mellett még egy találkozóra került sor. Jerevánban a Szovjetunió 2:0 (1:0) arányban biztosan megszerezte a két pontot Görögország ellen. Gólok: Csesznokov (20. p.), Besszonov (53. p.).

A csoport állása:

1. Finnország	2	2	—	5-1	4
2. Szovjetunió	1	1	—	2-0	2
3. Magyarország	1	—	1-2	—	—
4. Görögország	2	—	2-0	5-	—

SAKK

Csökkent Korcsnoj hátránya

Baguióban a világbajnoki páros mérkőzés 21. játszmájának folytatásában — amint az várható volt — Korcsnoj érvényesítette kedvezőbb helyzetét.

A függő állás: Világos (Korcsnoj): Kg 2, Bg 8, Hc 5, gy. b7, e3, f2, g3 és h2 (8). Sötét (Karpov): Ke 7, Bb 1, Fe 5, gy. e4, f5, g7 és h7 (7).

Következő: 43. f4. (Korcsnoj borítékol a lépése. Most sötét számára kötelező az en passant ütés, mert 43. —, Fd6-ra vagy Fe7-re 44. Bg7-t gyorsan nyer, s 43. —, Kf7 is reménytelen 44. Bd8 miatt.) 43. —, ef3:† 44. Kf3: Kf7 (ez nyújtja a legnagyobb ellenállást, 44. —, Bb5-re 45. Hd3, Kf7, 46. Bd8, Ke7, 47. He5:† Kd8 48. Vb8†, Bb8: 49. Hc6†, könnyen nyerhető gyalogvégjátékra bonyolítana le.) 45. Bc8, Ke7, 46. h3, h5, 47. Bg8, Kf7 48. Bd8, g5 49. g4. (Egyeszerűbb, mint az azonnal tisztgyerés 49. Hd7-tel, amire 49. —, g4† 50. hg4:†, hg4†, majd Bb2† után sötét a b7 gyalogon kívül a g3 gyalogot is megkapná futójáért.) 49. —, hg4:† (Most viszont 49. —, fg4:† 50. hg4:†, h4-re 51. Hd7 már gyorsan nyer.) 50. hg4:†, Ke7 51. Bg8, fg4:† (51. —, Kf6-ra 52. Vb3 majd a kölcsönös ütések után Hd7:† a legegyszerűbb.) 52. Kg4:†, Kf7, 53. Bc8, Fd6 (Kg6-ra Hd7) 54. e4. Bg1† 55. Kf5, g4 56. e5, Bf1† 57. Ke4, Be1† 58. Kd5, Bd1† 59. Hd3, Bd3:† 60. Kc4, és sötét feladta, mert a bástya el-lépésére ed8: után vezérré változik át a b7 gyalog.

Korcsnoj ezzel a győzelmével két pontra csökkentette hátrányát. A mérkőzés állása 4:2 Karpov javára (15 döntetlen mellett).

NB II

Új csoportelso: Budafok, DVSC

A 7. forduló bombameglepetéseket hozott. Ezek közül is kiemelkedik az eddig százszázalékos PVSK kaposvári veresége és a még gólt sem kapott, veretlen Nyiregyháza első kapott gólja, ami egyben az első vereségét jelentette.

Középcsoport

22. Sz Volán — Ganz-M.	0:4
KKFSE — Bp. Spartacus	4:1
Budafok — BVSC	4:1
Építők SC — Dunakeszi	2:2
Volán SC — Bem J. SE	0:0
BKV Előre — Szegedi D.	1:2
Pénzügyőr — Kecskemét	1:2
Dunaújvárosi Ép. — Vác	3:1
Ikarus szabadnapos.	

Az élcsoport: 1. Budafok 10 p., 2. Kecskemét 10 p., 3. Volán SC 10 p.

Nyugati csoport

Olajbányász — Szekszárd	1:0
Sabaria — Soproni SE	0:1
Dorog — MÁV DAC	0:2
Kaposvár — PVSK	1:0
Bakony V. — KOMÉP	0:0
Ajka — Fűzfő	0:0
Komló — Pét	5:0
Répcelak — MÁV NTE	1:0
Bauvit — Rákóczi SE	1:0
Oroszlány — Bábolna	1:0

Az élcsoport: 1. PVSK 12 p., 2. MÁV DAC 11 p., 3. Komló 10 p.

Keleti csoport

DMTE — Lehel SC	3:1
Gyula — Papp. J. SE	0:3
Kisvárdá — SZMTE	0:1
Eger — Nyiregyháza	1:0
Leninváros — Szabó L. SE	2:1
Borsodi B. — Kazincbarcika	2:1
HMSE — Szarvas	4:1
MVSC — DVSC	1:2
Sz. MÁV — Ózd	1:1
Gyöngyös — BTASK	2:1

Az élcsoport: 1. DVSC 12 p., 2. Nyiregyháza 11 p., 3. SZMTE 11 p.

Hatszázszor a kispadon

A Mester legjellemzőbb tulajdonsága: örök optimista, szokimondó humorérzéke legendás — a jóízű Lakat-anekdóttakkal akár egy gyűjteményes kötetet is meg lehetne tölteni.

Az 58 éves Lakat Károly dr. több mint huszonkét esztendeje élvonalbeli edző, s a közeljövőben hatszázadszor ül a kispadra.

— Már 1951-ben aktív játékosként is edzősködtem — emlékszik. — Majd megéreztem az idő szavát, miután nem voltam mai gyerek: elvégeztem a TF első szakoktatói tanfolyamát. — Ebben az időben különlegesen sokat tevékenykedtem.

— 1952-ben az FTC-nél négy ificsapatnak egyszerre voltam az edzője. Emellett a VII. kerületi Vendéglátóipari Vállalat csapatát készítettem fel; továbbá a Diákélelmészeti Vállalat együttesének is edzője voltam. Közben a Simor utcai iparitanuló-intézet labdarúgóival is foglalkoztam; heti két alkalommal a megyei bajnokságban játszó Gödöllői Dózsa tréningjét vezettem, ugyanakkor a Hernád utcai iskolában igazgatóhelyettesként dolgoztam és heti 22 órában tanítottam. Hogy miért vállaltam? Mindenekelőtt a család miatt. Óriási anyagi differencia volt az élvonalbeli, válogatott játékos és egy tanár fizetése között. Másrészt, azt hiszem, igazán ekkor váltam edzővé, ebben az örök rohanásban.

— Melyik NB I-es csapattal foglalkozott először? — A Szegeddel. — Hol töltötte a legtöbb időt? — A Tatabányánál, kétszer hat évet. — Állítólag nevéhez fűződik az a mondás, hogy három évnél tovább az edző ne maradjon egyetlen csapatnál sem! — Ezt akkor fogalmaztam így, amikor eljöttem a Ferencvárostól, 1969-ben. Talán a szomorúság, az elkeseredés diktálta. Az előbb mondottakhoz akkor még azt is hozzátettem, hogy 1967 szép volt a Fradnál, 1968 jó volt, 1969 elég volt...

— A harmas nem tartozik szerencsés számai közé. Ugyanis a zöld-fehérekkel kétszer nyert bajnokságot, kétszer vezette olimpiai bajnokságra a magyar csapatot, a Tatabányával kétszer nyerte el a Közép-európai Kupát, Triplánzi azonban sehoh sem sikerült.

— Nem is játszom lotlón ezt a számot.

— Csalódott-e valaha edzőként?

— Voltak olyan pillanatok, amikor úgy éreztem, egyik vagy másik játékosom méltatlan volt a bizalmamra. Valójában azonban sohasem. Aki apa, aki tanár, aki edző, ne várjon halált. Bevallom azonban, jólesik, ha az egykor „pofoni” adó játékos hosszú évek múlva felkeres, és beismeri tévedését.

— Generációk? — Három évjárat. S amire a legbüszkébb vagyok: a jelenlegi NB I-es edzők közül hét valamikor játékosul volt.

— Az NB II-es Salgótarjánt „visszahozta” a feldőlőkhöz?

— Jól érzem magam Salgótarjánban. Úgy érzem, megfelelő munkát végeztem, hiszen ismét az NB I-ben van ez a nagymúltú csapat. Szerintem azt, aki tanár, nem érdekli, hogy hol, s merre oktat. Legáltalában akkor, ha a tanítást hivatásának érzi.

MOZAIK

A „nincs visszatérés” ősi ökölvívótörvényét másodikszor törte meg Muhammad Ali, 1971-ben k. o.-győzelemmel szerezte vissza Foreman ellen világbajnoki címét, a hét végén pedig a vámpír Spinkszel bánt el 15 menetes küzdelemben. A nehézsúly boxidolja tehát visszakerült talapatára, harmadszor, 36 évesen. Kérdés, milyen áron? Egykori orvosa, dr. Pecheco szerint: „Ali veséje hosszabb ideje nem működik rendesen, s amit szégyellek ki-mondani, meglehetősen kínosza a reuma. Régen abba kellett volna hagynia a versenyzést. Nem tette, ezért váltam meg tőle.” Aligha volt csak keserűség az orvos szavaiban, ezt látszott igazolni, hogy a nagy győzelem után Ali „testőrei” bezárták az öltözőbe, s több mint egy órán át nem is került elő. Vérkeringési zavarái a hírek szerint olyan erősen igénybe vették, hogy csak komoly orvosi beavatkozással sikerült ismét talpra állítani. A mikrofon előtt ki is jelentette: „Nem hiszem, hogy még egyszer szoritóba lépek.” Másnapra azonban meggondolta magát: „Nyolc hónapom van, addig kell döntennem.” Amiről pedig határozni a kelle-ne, az az, elfogadja-e az újabb kihívást: tizmillió dollárt kínálta fel, ha hajlandó megmérkőzni Larry Holmes ellen.

Az elmúlt évek tapasztalata: egy ilyen csabításnak Ali rendszerint nemigen tud ellenállni. Spinks elleni mérkőzése mindenesetre lenyűgöző volt. A 15 menetes harc a televízió képernyőjén is látványos, kemény csatát hozott, és semmi nem utalt arra, amiről az előze-

tes hírek szoltak: csak lát-szatmérkőzés lesz! A 36 éves bajnok, ha nem is vállalkozott kockázatos ütés-váltásokra, s híres jobb kezének is mintha kissé megkopott volna az ereje, de taktikában, az okos ökölvívásban messze felülmúlta ellenfelét, akinek szinte egyetlen menet sem engedett át. Nagyon tetszett, hogy Spinks egy percig sem maradt a 15. menet végén a szoritó sarkában, átverekedte magát az Alit ünneplőkön, hogy még mielőtt eredményt hirdettek volna — gratuláljon ellenfelének.

A jókívánságokban egyébként sem volt hiány, olyan híres sztárok ültek a lelátón és szurkoltak a népszerű Ali győzelméért, mint Liza Minelli, John Travolta és Barbra Streisand.

A kölni stadion lelátóján ült a Schön-utód Derwall kapitány is. Azért váltottam vele néhány szót, mert pontosan egy esztendeje az NSZK-válogatott Helsinkiben játszott Finnország ellen, s kíváncsi voltam tapasztalataira. Derwall: „Keserves másfél órát él-tünk át a helsinki olimpiai stadionban. Nem számítotunk arra, hogy a labdarúgóvilágban nem jegyzett finnnek is mennyit fejlődött a futball. Az északi szívósság, nagy hosszútáv-futóik révén, közismert, jellemzi a finneket, ez a megkülönböztető jegye labdarúgásunknak is. De nemcsak harcolni tudnak, hanem időnként jól, s főleg okosan játszanak, sőt tudatosan használják ki a számukra kedvező keskeny pálya elő-nyeit.”

Kézi TOTÓ

Eredeti kiírásunk szerint, csak szombati fordulók szerepelnek a totóknak. Am a szeptember 30. játéknap után, csak két hét múlva lesz szombaton mérkőzés, a válogatott szereplése miatt. E hosszú szünet elkerülendő: egyvel meghosszabbítva a fordulót, az október 4-i összecsapásokat — VII. forduló — szerepeltetjük. Ezek beérkezési határideje október 4., vagyis olvasóink megvárhatják a hatodik forduló eredményeit és eljárnak, másodikán postára adhatják tippjeiket.

Még egy technikai kérdés. Az egyes lapszámok elkallódhatnak, így célszerű a szelvényeket kivágni és eltenni, hogy amikor tippelni lehet, ne kelljen az újságot keresgálni!

MÁSODIK FORDULÓ

	Eredmények
1. Bp. Honvéd—Vasas	1 X 2
2. Ú. Dózsa—FTC	1 X 2
3. Pécs—MTK—VM	1 X 2
4. Videoton—DVTK	1 X 2
5. Csepel—MÁV—Előre	1 X 2
6. Békéscsaba—ZTE	1 X 2
7. Dunaújváros—V. Izzó	1 X 2
8. STC—Tatabánya	1 X 2
9. Rába ETO—Haladás	1 X 2

Beérkezési határidő: 1978. október 4.

NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL a beküldő neve

Születési év, hó, nap

bv intézet

EZ IS, AZ IS... EZ IS, AZ IS... EZ IS, AZ IS...

Alkalmos Ön vezetésre?

Normális vagy pszichopata? Agresszív, szorongásos, üldözési mániás — ki ül a volán mögött? A kérdést néhány héttel ezelőtt egy közlekedési baleset kapcsán tettük fel: buszvezető volt a történet vetője, aki súlyos balesetét egyfajta sokkos idegállapotban követte el. Amiért ez az ügy az átlagosnál több figyelmet érdemelt: a vádlott alkalmatlansága, alkalmassága körül támadt bizonytalanság.

A bíróság által felkért igazságügyi orvosszakértők ugyanis a baleset okozóját — kóros személyiség-szerkezete miatt — a vezetésre véglegesen alkalmatlannak találták. Am a büntető tanács egészségügyi okok miatt nem tiltotta el a járművezetéstől senkit. Az ítéletet hozó bíró tehát a szakértői véleményt megküldte a rendőrségnek, akik a hatósági jogkörrel rendelkező Pályaalkalmasság-vizsgáló Intézetet fordultak. Itt viszont úgy találták, hogy a buszvezető alkalmas munkájának ellátására.

Idősek, fiatalok

Mi is hát jelenleg a helyzet az alkalmasság megítélése körül. A választ a KPM igazgatási fősztályán kaptuk:

— A gépjárművezetők vizsgálata rendezetlen volt. Különböző rendeletek különféle paragrafusai szabályozták az alkalmasság ellenőrzését. Nem volt egységes a jogi háttér, de legalább ennyire nem volt egzakts orvosi-pszichológiai módszere sem. Ezért fordulhatott elő a cikkben említett eset. Az idei év végre meghozta azt az egységes jogszabályt, amely remélhetően rendet teremt ebben a témában is. A pályaalkalmassági vizsgálatról kiadott rendelet április elsején lépett hatályba, végrehajtási utasítása július 14-én.

Ismerkedjünk meg vele. Valamennyi jogosítványért jelentkezőt természetesen nem vizsgálhat meg pszichológus, a rendelet csak a legkényesebb területekre írja elő kötelezően az előzetes pályaalkalmassági vizsgálatot. Mostantól tehát ilyen ellenőrzésnek esnek át azok, akik 55. évüket már betöltötték és most jelentkeznek vezetői engedélyért. Ugyanígy megvizsgálják a túl fiatalokat is: a 18. évet el nem ért jelentkezőket.

Kötelező a vizsgálat az autóbuszok, a közhasználatú személygépkocsik — például:

taxi — és a nemzetközi forgalomban rendszeresen részt vevő járművek vezetéséhez, egyáltalán: a hivatásos vezetőknél, valamint azoknál is, akik már ötször buktak meg járművezetési gyakorlatból.

A felsoroltakon kívül más esetekben is el kell végezni a pályaalkalmassági vizsgálatot. Ilyen rendkívüli ellenőrzést kezdeményezhet a rendőrség, az egészségügyi szervek, a munkáltató és végül maga a gépjárművezető is. A rendelet erre a feladatra az ATI Pályaalkalmasság-vizsgáló Intézetét jelölte ki azzal, hogy meghatározza azokat a vizsgálati módszereket, amelyek segítségével meglehetősen pontos képet rajzolhatnak a vizsgált személyről.

Nyolc csoportban sorolták fel azokat az okokat, amelyek kizárják az alkalmasságot. Ezek egy része fiziológiai, pszichofiziológiai, más része pedig a személyiség pszichoszociális jellemzőit tárgyalja. Egyaránt kizáró ok lehet tehát az elégtelen észlelési teljesítmény, az elégtelen információfeldolgozás, a nem kielégítő döntési képesség, valamint a szorongásos, pánikos reakció vagy a közösségellenes beállítódás, esetleg a szélsőséges indulati labilitás.

Mostantól tehát remélhetjük, hogy lassan-lassan megkezdődik a volán mögött ülő idegbetegek, pszichopata kizárása. S bár a bíróságoknak továbbra sem kell az intézethez fordulniuk szakvéleményért — a rendelet szövegében tiszteltetben tartották az ítélezés objektívítását — azért célszerű lesz a büntetőtanácsoknak is az eddiginél többet foglalkoztatni a pályaalkalmasság-vizsgálókat, hiszen így közvetlenül a hatósági jogkörrel rendelkező szervhez fordulnak.

Ne várják...

Am remélhetően — mert ez lenne a jó — mind kevesebb vizsgálat indul meg a bíróság kérésére. Akkor ugyanis már megtörtént a baj, a kóros személyiség-szerkezet későn lepleződött le. Mostantól tehát legyen jóval nagyobb felelőssége a járművezetők közvetlen környezetének: munkaadójának, üzemeltetésének, akár kollégáinak, vagy éppen a családjának is. Ne várják meg, amíg győz az indulat, ne várják meg, amíg a felborult pszichés személyiség halált okoz.

Jogosítvány jó szerencsével

MÓDSZERTANI TANÁCSKOZÁS

Csak huszonöt

Bács-Kiskun megye székhelyén befejeződött a Gépjárművezető Munkaközösségek Központi módszertani kongresszusa. A háromnapos tanácskozáson, amelyet a Közlekedés és Postaügyi Minisztérium valamint az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács rendezett, a motorkerékpár-vezető-képzés módszertani kérdéseivel foglalkoztak.

Haveroktól „tanulnak”

Hazánkban a motorbiciklik száma tavaly meghaladta a 720 ezret. A szakemberek azonban milliónál több motorossal számolnak, mivel a segédmotorosokat is e népes tábor tagjai közé sorolják. A jelenleg érvényes jogszabályok szerint Magyarországon nem kötik tanfolyam elvégzéséhez a motoros, azaz „A”-kategóriájú jogosítvány megszerzését.

Váradi Imre, a KPM Közüti Igazgatóságának egyik garázsában főnök:

— Jó néhány esztendő el-töltöttem a volánnál, több tízezer kilométer van mögöttem, s nemegyi balesetet láttam, amikor a motoros volt a hibás. Tanfolyamon szereztem ismereteket, és tudja, ha megvan a baj, tulajdonképpen már mindegy! De, hogy általánosságban jó szerencsével, a haveroktól tanulva is lehessen vizsgát tenni, jogosítványt szerezni, s a forgalomban emberéletet, anyagi értékeket kockáztatni, az már nincs rendjén.

Tavaly nem egészen 48 ezren szereztek A-kategóriájú jogosítványt, s csupán 27,4 százalékuk végzett tanfolyamot. Igaz, a gépjárművezetői munkaközösségek, az Autóközlekedési Tanintézet, az MHSZ szervezett oktatásában részt vevők sikeresebb vizsgázók voltak. A „szabadúszók” nagy része viszont mind a KRESZ, mind a műszaki és gyakorlati vizsgán elvérzett. A statisztikai adatok tanúsága szerint 40 százalékukat ismétlésre utasították, míg a szakoktatáson részt vevők 80 százaléka megfelelt a vizsgakövetelményeknek. Érthető, hogy a szakemberek többsége sürgeti a kötelező oktatás bevezetését, s a növekvő közúti forgalom is ezt indokolja.

Máté Sándor nevét bizonyára sokan ismerik a motorkerékpársport kedvelői közül. Az OKBT egyik szakbizottságának titkára 20 esztendőn át versenyzett, tizennyolc alkalommal volt magyar bajnok. — Azt hiszem, nem én voltam az egyetlen versenyző, aki az utolsó időkben félt a forgalomban. A motoros — ha profi, ha kezdő — védtelenebb, kiszolgáltatottabb. Ezt a ténybiztos gyakorlati tudással, a közlekedési szabályainak alapos ismeretével lehet ellensúlyozni.

Kötelező tanfolyam

Az illetékesek bevonásával már készül az új rendelet, amely várhatóan a jövő évtől — a világon elsőként hazánkban — kötelezővé teszi a motorkerékpár-vezetői jogosítvány elnyeréséhez a KRESZ és a gyakorlati tanfolyam elvégzését. A gyakorlati oktatást — egybehangzó vélemények szerint — természetesen csak korszerű tanpályákon lehet végezni, ahol mód és lehetőség van rá, hogy az oktatók URH-adóvevő berendezések segítségével tanítsák a motorozás fortélyaira a tanulóvezetőket.

A kecskeméti gépjárművezető-képző munkaközösség a módszertani kongresszussal egyidőben avatta tanpályáját. Nagy ceremóniára nem került sor. Okkal, hiszen a terep még nincs teljesen kész. A korsze-

rű oktatásból mindenesetre így is adott ízelítő.

— Gyurikám, vedd föl a mellényt s kezd el — mondta Sevecsik András, a munkaközösség vezetője az egyik tanulóknak.

A mellény sárga, rajta hatalmas T betű, s zsebébe teszi a vevőkészüléket. Az adó az oktatónál van, s ha a tanulóvezető az alapmeretekben, a tanpadon túljutott, megkezdheti a körözést a pályán, majd következik az igazi: az utcai forgalom.

— Az URH-s oktatás igazán nem ördögösség századunk utolsó negyedében.

Jánossy István, az ATI gépjármű vizsgabizottságának elnöke „veszi a lapot”:

— A módszert az ATI is megvalósítja, s így az autós tanpályákon motorosokat is lehet majd oktatni.

Hazánkban az elmúlt években óriási mértékben megnövekedett a közúti forgalom. Főként a személyautók száma gyarapodott, a motoroké stagnált. Am világszerte reneszánszkat élnek a motorkerékpárok. Ez a tény mindenesetre intő jel lehet a hazai közlekedés szervezői és nevelői számára, hiszen várható, hogy ez a jelenség hamarosan nálunk is föltűnik. A segédmotorosok számának növekedése legalábbis erre utal. Éppen ezért érthető, ha a szakemberek közül sokan már most sem tesznek különbséget a köbcentik és a végsebesség tekintetében, s szorgalmazzák a segédmotoros fiatalok oktatását is. Igen sok középiskola szervez ilyen tanfolyamokat a közlekedésbiztonsági tanácsok támogatásával. A sorba az idén nyáron az Autóklub is belépett: kedvezményes tanfolyamot hirdetett a klubtagok gyerekeinek.

A mindent tudó minikészülék

A mellényzsebben is elfér az az új mikrokészülék, amelyet a japánok szerkesztettek. A készülék, amelynek elektronikus agyába 16 program táplálható be, pontosan mutatja az időt, ébreszt, s stopperórához hasonlóan jelzi a másodperceket, 1999-ig mutatja a naptárt, de egyuttal telefonbeszélgetések rögzítésére is alkalmas.

KIS TÖRTÉNETEK

Híres emberekről

A tudós Montesquieu Voltaire egyik tragédiájának előadásán csendes elszunyókált.

— Báró úr — veregette meg a vállát a mellette ülő szerző —, ön téved: ez színelőadás, és nem tanácsülés.

Egy temetés után megkérdezték Voltaire-től, hogy milyenek tartotta a gyászbeszédet?

— Olyan volt — állapította meg —, mint Nagy Károly kardja. Hosszú és lapos.

Játékszenvedélyét A játékos című regényében írta meg Dosztojevszkij.

A könyvre már korábban szerződést kötött a kiadóval, de sürgető egyéb munkái miatt sokáig nem tudott eleget tenni előleggel terhelt kötelezettségének. A határidő rég lejárt, a kiadó szorongatta, s ekkor három jóbarátja vállalkozott arra, hogy Dosztojevszkij elbeszélése alapján megírják egy-egy részletet, a szerző pedig utána-csiszolja a szöveget. Dosztojevszkij azonban hallani sem akart erről a „kollektív regényírásról”. Az előleg visszafizetésének veszélye olyan fenyegető lett, hogy a jó barátok újabb megoldást ötlöttek ki.

— Diktáld le egy gyorsírónak A játékos — javasolták. — A diktálás gyorsabb, mint az írás.

Ez már jobban tetszett Dosztojevszkijnek. Csak-hogy abban az időben a gyorsírás még elég újszerű dolog volt Oroszországban, gyorsírót nehezen lehetett találni.

A három jó barát mégis felkutatott egy gyorsírót — Dosztojevszkij ifjú rajongóját: Anna Sznyitkinát.

A játékos a Dosztojevszkijnél húsz évvel fiatalabb, szép Anna segítségével elkészült. Ebben a játékban az író nyert.

Ma elég általános eset, akkoriban ritkább volt: az író feleségül vette gyorsírónőjét.

A nők barátja szerzője: Dumas fils, valóban nagy

barátja volt a nőknek. Barátja és bizalmasa sok szép dámnak, akik szenvedélyükkel, de bánattal és gondjaikkal is megtisztelték.

Szalonya híres „házasságközvetítő” hely volt — Dumas izgalommal foglalkozott párok összehozásával. Egy ilyen akció alkalmával a lányos mama, akinek Dumas bemutatott egy házassulandó fiatalembert, anynyira meg volt elégedve leánya jövődöbelijével, hogy rögtön a tárgyra tért.

— Világosan beszéllek: én a leányom kezével félmillió frank hozományt adok.

A férjfelölt azonban nyilván keveselte a móringsot, mert himezett-hámozott, és el akart oldalogni.

Dumas azonban nem hagyta elrontani kedvenc passzióját:

— Fiatal barátom — kapta el az úrfi karját —, ne legyen olyan hebehergya, gondolkozzék józanul. Jövődöbeli arájának nem egy keze van, hanem kettő.

Alphonse de Lamartine francia költő, történetíró, politikus, határozottan támogatta a Párizsban tartózkodó Turgenyevet. Az orosz író úgy érezte, fel kell keresnie Lamartine-t, hogy megköszönje neki a művei francia kiadásánál nyújtott segítségét. A látogatásról több Turgenyev ekként számolt be:

— Útközben azon tűnődtem, mit is mondjak neki, s erre a különös frázisra jutottam: „Mint a légy, amely a borostyánkőbe került, s ott évezredekig fennmaradt, úgy nem tűnök el én, aki az ön tünelébe jutottam, a francia olvasóközönség emlékezetéből.” A szöveg nem hangzott rosszul, bár értelmesebb volt, hiszen én nem vagyok légy és Lamartine nem borostyánkő... Node mindegy, jobb ötlet híján ezzel kezdtem el, azonban rettenetesen belezavarodtam. Kérgettem a legyet, forgattam a borostyánt, s kétségbeesetten láttam, hogy végül már Lamartine sem tudja: tulajdonképpen ki a borostyán, és ki a légy...

ÉRDEKESSÉGEK

A LADAKH-RENDSZER

Az angol és amerikai feminista ligák gyakran hivatkoznak az ideális Ladakh-rendszerre. Mi is ez? Ladakh India egy területe, Jammu és Kasmir állam északkeleti részén. A helyi mongoloid törzsek a lámaista vallást követik, és őrzik a poligám házasság, a poliandria (többférjűség) hagyományát. Egy nőnek általában három-négy férje van (rendszerint a testvérek), akik a háztartási munka jelentős részét elvégzik.

FAULTETÉS A FÜLÖP-SZIGETEKEN

Marcos elnök rendeletére öt évvel belüli a Fülöp-szigetek minden lakosának, aki képes lapátot fogni a kezébe, havonta egy fát kell ültetnie és gondoznia. A tervek szerint ily módon az ország erdősegei több mint 2 milliárd fával növekszenek. Aki nem tartja be a fenti rendeletet, azt pénzbírsággal sújtják, sőt

állampolgári jogaitól is megfosztják.

Az évtizedekig folyó rabindórgazdálkodás következtében megmoolt a sziget ökológiai rendje, az erdők hiánya kedvezőtlenül halott az éghajlatra. A jelenlegi intézkedés célja az eredeti ökológiai egyensúly visszaállítása.

ÚJABB GOND

Egy amerikai városka hatóságai elhatározták, hogy elhordják a szemetet az utcákról. Bejelentették, hogy minden lakos, aki egy zsákba összeszedi az utcai szemetet és a tűzoltó-parancsnokság épülete elé viszi, 2 dollárt kap. A hatóságok azonban hamarosan nehéz helyzetbe kerültek: a környező települések lakói is megpróbálták a hatóságok számlájára rendet teremteni. Ennek következtében egy szigorú intézkedés értelmében a rendőrségnek ellenőriznie kell, hogy az összeszűjtött szemét valóban helyi eredetű-e.

Egressy, a szónok

Egressy Gábor, a kiváló színművész (1808-1866) 1848-ban kormánybiztossá neveztek ki. Nagyon komolyan fogta fel megbízatását, csak úgy ontotta a hazafias szónoklatokat. Egy alkalommal pillanatra abbahagyta beszédét, hogy zsebkendőjével letörölje verejtékező homlokát. Ekkor egy helybeli atyafi megölte szomszédját, és hangosan így szólt:

— Vizsz. 1., függ. 13.

Vizszintes: 1. Az atyafi szavai (zárt betűk: L, K, J, E, H). 13. Pelfogható. 14. Perzsel. 15. A tetejére. 16. Nők — ahogyan táviratban írják. 18. Retten. 20. Aronóza névelővel. 21. Magyar Népköztársasági Kupa. 22. Kültetés indulatszöve. 24. Kolozsvár román neve. 25. Jelt ad. 26. A túlsó oldalra. 27. Lónév. 28. Község Zala megyében. 30. Annyi mint, rov. 31. Növénytan. 33. Gazdasági eszköz. 35. ... Paloma. 37. Gazdászkatát (minusz ékezet). 38. Mélyebbre helyez. 40. Kárára van. 42. Opus. rov. 43. A magyar függetlenségi harc (1703-1711.) hőse, utóneve kezdőbetűjével. 45. Szomorújáték. 49. Etan egymű per. ill. 50. 000001 51. Diák. 52. A paripa gondozója. 56. ZG. 57. Lapufajta. 58. Horgász családja. 59. A molibdén vegyjele. 61. Paszuly. 62. Illat. 63. A protaktinium vegyjele. 68. Alvással tölti az éjszakát. 69. A kelta nyelvek egyik ága. 71. Becézett János. 73. Svájci fővárosa. 74. A Rina csatornázott torkolati ága Hollandiában. 76. Óreg anyóka. 78. Idő előtt.

Függőleges: 1. Mozgó arcvonal. 2. Zamatok aronák. 3. Csúszó-mászó állat. 4. Európa Kupa. 5. Csodálkozást kifejező szó. 6. Mennyel. 7. Gyermekévtápszert készült belőle (laktóz). 8. Dugonics András történelmi regénye. 9. Lásd az 59. sz. sort.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13		GY		14				15			
16			17		18			19		20	
21			22		23			24		25	
26			27		28			29		30	
		31			32					34	
35	36		37					38		39	
40		41		42			43	44			
45			46	47			48	49		50	
51							52	53		54	55
		57					58				
59	60						61		62		63
64		65		66			67			68	
69			70		71			72		73	
74				75		76			77		78

10. Női név. 11. Huszonnégy óral. 12. Folyó Jugoszláviában. 13. Az atyafi szavai (zárt betűk: R, A, S, E, E). 17. Cívakodó. 19. Kettőzve: a melanéziai színeket inkosságának ost szövetsege. 23. A turista zsjkja. 23. Kb. harminc nap. 27. Ledőt épület. 29. Fafajta. 32. Koriell-zó rövidítés. 33. Melódia része! 34. Tréner. 36. Abba az irányba. 38. Bányászati munkálatakat irányító szakemberek. 39. Magyar festőművész volt (Béla). 41. Aki ott volt az esetnél. 44.

A túlóralra cipel. 46. Az agyvérzés népies neve. 47. ... világát. 48. Damjanich győzelmének színhelye. 1848 dec. 12-én. 53. Állat lakja. 54. Tudomány, ismeret valamely ága. 55. ZTG. 58. A béke madara. 60. Nép Dél-Európában. 61. Keltetelenség. 63. Nem sokan. 65. Mutatószöcska. 73. Többszemélyes sportszám. 75. Római 450-es. 77. Római 99-es. 78. Kemeleni! Beküldési határidő: 1978. október 7.

Több, jobb műszaki áru

Országsszerte feszített ütemben épülnek a családi házak, az új otthonok. Ahhoz, hogy ezekben a kor követelményeinek megfelelően lehessen élni, számos olyan értékes műszaki berendezésre van szükség, mint a vízmelegítő, a hűtőszekrény vagy a korszerű fűtést.

Milyen ellátásra, választékra számíthatnak a vásárolni szándékozók a lakberendezéshez szükséges cikkekben? Erre kértünk felvilágosítást dr. Gábor Páltól, a Belkereskedelmi Minisztérium főosztály-vezetőjétől.

A kereskedelem iratlan törvénye: a keresletet, vagyis a vevő igényét kell kielégíteni. Mi is erre törekszünk, mégis vannak és a jövőben is előfordulhatnak hiányosságok. Van néhány olyan termék, amiből a kereslet és a kínálat nincs egyensúlyban. Az év hátralevő hónapjaiban javul az ellátás, több új termék kerül a boltokba, a hagyományosokból is az eddiginél nagyobb lesz a választék, átmenetileg mégis előfordulhat, hogy nem mindenki azt tud vásárolni, amit tervezett.

A vasárak közül szilárd tüzelésű tüzhelyből a boltokban nem lesz hiány; a Lampart termékein kívül Csehszlovákiából is vásároltunk tüzhelyeket. Kályhából — a horozható cserépkályha kivételével, melynek gyártása megszűnt — szintén ki tudja a kereskedelem az igényeket elégíteni, mert a baráti országokból is vásároltak különböző típusokat. Az ipar eredetileg vállalta ugyan, hogy megfelelő mennyiségű olajkályhát bocsát a kereskedelem rendelkezésére, mégsem egyértelműen biztosított a kereslet kielégítésére. A gyár a legutóbbi tájékoztatás szerint — különböző problémák miatt — a szerződést nem tudja teljesíteni, az év végéig jelentős lesz a lemaradás.

A gázkészülékek (tüzhely, kályha, vízmelegítő) forgalma összefüggésben van a gázbevezetések számával. Az idén a tervezettnél több helyen került sor a gázbevezetésre, ezért az ipar nem tudja biztosítani az ellátás zavartalan működését. A gázszolgáltatás hiányosságaihoz szükséges mennyiséget, külföldről is kell ilyen berendezéseket vásárolni.

Etázkazánból sem áll elegendő rendelkezésre és így a teljes igényt a kereskedelem annak ellenére sem tudja teljesíteni, hogy az idén ebből nagyobb mennyiséget szerzett be, mint az elmúlt években. Radiátorokból a belföldi gyártók 25 százalékkal többet ígértek, mint tavaly, de szerződéseik időarányos teljesítésétől lemaradtak és az ellátásban problémát okoz.

Az üzletekben jelenleg 18—20 félé hűtőszekrényből lehet válogatni, a meglévő árukész-

let biztosítja a zavartalan ellátást. Gyártási gondok miatt azonban előfordulhat, hogy a három csillagos, nagy úrtartalmú készülékekből átmeneti hiány lesz. Porszivókból van elegendő a boltokban, keverőtárcsás mosógépből viszont nincs, csak külföldi gépek árusításával lehet enyhíteni a helyzetet. Egyre inkább elterjednek az automata mosógépek. A Hajdúsági Iparművek korszerű AEG-licenc alapján gyártott készülékekből, valamint a hagyományos automata-típusból az elmúlt évhez képest jelentősen növelte szállítási, ennek ellenére hiányok mutatkoznak. Ennek fő oka, hogy a gyár a szerződött mennyiséget nem a vásárlói igényeknek megfelelő ütemezésben szállítja. A hiány enyhítése érdekében folyamatban van külföldi automata és félautomata gépek beszerzése. Centrifugából sem felel meg a hazai termelés a szükségletet és pillanatnyilag szocialista importból sem pótolható a hiányzó mennyiség. Nagy úrtartalmú villanybojlerekből jóval több kerül a boltokba, mint az első félévben. Villanytüzhelyekből bőveges a választék, hazai és külföldi termékek között egyaránt választhatnak a vásárlók.

Fekete-fehér tévékészülékekből kellő mennyiség és választék van a boltokban, még a keresett Orion-készülékek sem kerültek a hiánycikklislistára. A színes televízióval kapcsolatban azonban már nem ilyen rózsás a helyzet. Color Starból nem tudják biztosítani a teljes ellátást, de a nagyobb teljesítményű Munkácsy Colorból van és lesz elég. A rádiók választéka nagyobb a tavalyinál, pillanatnyilag csak sztereo berendezésekből nem látják biztosítottak a folyamatos ellátást. Hamarosan nagy teljesítményű, magas technikai igényű, külföldi gyártmányú rádióerősítő kerül forgalomba. Táskarádiók-ból bőveges és zavartalan lesz az ellátás. Rádió-magnó kombinációkból a beszerzési lehetőségek javulása következtében bővül a választék. Autórádióból a kereskedelem igényeit a hazai ipar csak részben tudja kielégíteni. Orsós magnetofonokból is nő a kínálat, a japán és lengyel típusok mellett csehszlovák monó- és sztereo készülékekből is van elegendő.

A vizsgamentes kismotorokból két új típusal bővül a választék, a vizsgakötelesekből viszont egyes típusok átmenetileg hiányozhatnak majd a boltokból. A nagy motorokból színesíti a választékot az új cikket árusításra kerülő 350 köbcentis Jáva. Kerékpárból az elkövetkező hónapokban sem tudják a vásárlók igényeit kielégíteni. A gyár vállalt kötelezettségét nem teljesíti, késve szállít.

Tájékoztató füzet a kisdíjakokról

Új füzetcskével ismerkednek ezekben a napokban a kisdíjakok. Az általános iskola első és második osztályosai az eddigi ellenőrző könyv helyett tájékoztató füzetet használnak, amely egyik eszköze az iskola és a szülő ház közötti folyamatos kapcsolattartásnak. Segítségével a nevelő közérthető, tömör megfogalmazásban az eddiginél részletesebb tájékoztatást nyújt a szülőknek a gyermek teljesítményéről.

Újdonság, hogy a tájékoztató füzetben a pedagógusok tanács formájában tájékoztatják a szülőket gyermekük beszédfejlettségi szintjéről. A nevelő megfelelő időben adott útmutatásai szerint ugyanis a család is sokat tehet azért, hogy a gyermek szebben, helyesebben, bátrabban beszéljen.

A tanév folyamán a kisdíjakokat — egészen a második osztály feléig — csak szövegesen, tehát a hagyományostól eltérően, érdemjegyek nélkül értékelik. A tájékoztató füzet-

ben bővegesen van hely a nevelő részletes bejegyzéseire.

A kisdíjakok év végi eredményeit továbbra is a bizonyítvány rögzíti. Az elsőöket év végén a „jól megfelelt”, illetve a „megfelelt” fokozattal minősítik. A kiemelkedők dícséretet is kaphatnak. A „megfelelt” minősítés azokat illeti, akiknél megvan a remény, hogy ismeretbeli hiányait pedagógiai segítséggel a másodikban pótolni képesek.

Minősítő bizonyítványt nem, csupán iskolalátogatási bizonyítványt kapnak azok az elsőösk, akik a tervszerű, differenciált, fejlesztő foglalkozások ellenére sem felelnek meg a követelményeknek. Ők ismét az első osztályban folytatják majd a tanulmányaikat.

A következő két évben az Oktatási Minisztérium figyelemmel kíséri a tájékoztató füzet használatát, összegyűjti a nevelők és a szülők véleményét, és — ha indokolt lesz — a későbbiekben változtat a nyomtatványon.

1980 végére: hárommillió gázfogyasztó

1970-ben még egymillió 800 ezer gázfogyasztót tartottak számon országsszerte: manapság csupán a propán-bután palackos készülékek tulajdonosaiból van ennyi. A fogyasztók összlétszáma több mint kétmillió 600 ezer. Az ellátásban közreműködő szakemberek 1980. végére — a központi felhasználási programot is meghaladva — mintegy hárommillió fogyasztóval számolnak, s becslésük szerint a következő évtizedben újabb milliós növekedés várható.

Vagyis a fűtésre, a vízmelegítésre, a főzésre szolgáló gáz nélkülözhetetlen kelleke lett háztartásunknak. Ez a lakásunkban kézzel levő energiaforrás azonban használat ki- kívül veszélyeket is rejt. Erről esett szó azon a sajtótájékoztatón, amelyen az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt, valamint a Fővárosi Gázművek vezetői számoltak be a biztonságos gázszolgáltatásért tett intézkedésekről. A tájékoztató főszereplői mégis a fogyasztók voltak.

Biztonság dolgában ugyan- is a gázkészülékek használói- ra is nagy felelősség hárul. A legtöbbet tudják ezt, s a legcsekélyebb rendellenesség esetén is — helyesen — értesítik a szolgáltatókat. Csupán a fővárosban némely napokon másfél ezernél is több telefonhívás érkezik a Gázművek ügyeletére. Szerencsére a balesetek száma jóval kevesebb, bár évenként még mindig mintegy 400—500 tüzesetről, robbanásról, mérgezésről érkezik hír. Ez a statisztika — el- lentében a fogyasztók számával — nem emelkedett a leg- utóbbi években, ami főképp a mind nagyobb biztonságot nyújtó gázkészülékeknek köszönhető. De ha jobban a számok mögé nézünk — hangsúlyozták a tájékoztatón — az derül ki, hogy a balesetek szenvedettek többsége az új fogyasztók közül kerül ki. Széles körű felvilágosítás, a készülékek biztonságos használ- latát segítő tájékoztatás szük- séges tehát, mert a tapasztalatok szerint a balesetek leg- főbb oka a gondatlanság.

Elfeledkezni a forrásban levő vízről, levesről a házi- szony, s a fazékból kiömlő folyadék eloltja a lángot; a tűz- helyen fővő ételt azért sem ajánlatos magára hagyni, mert a huzat elolthatja a lángot, főként, ha takarékra tették, s a gáz kiömlik a helyiségbe. Nem jó szokás, hogy a kony- hai sütőt sokan melegítésre használják; ez azért veszélyes, mert elhasználódik a levegő, s a felgyülemlő szénmonoxid szédülést, fejfájást, sőt mérge- zést is okozhat.

Ilyen és hasonló tanulsá- gokra hívják fel a figyelmet az új oktatófilmek; rövidesen a nagyközönség is megismer- kedhet velük. Sok hasznos tudnivaló mellett megszívle- lendő tanács: ha gázzagot ér- zünk a folyosón, ne nyomjuk meg a csengőt, a lakásban pedig ne kapcsoljuk fel a vil- lanyt. Ha pedig hosszabb idő- re távozzunk, mindig zárjuk el a gázcsapot.

Persze üzemzavar is előfor- dulhat: nem működik a kon- vektor, szivárgást észlelnek a gázóránál, a készülék közelé- ben, a lépcsőházban, vagy akár az utcán — ilyenkor ajánlatos azonnal értesíteni a gázszol- gáltatókat.

A Szovjetunió 64 egyetemén és főiskoláján, összesen 17 vá- rosban tanulnak magyar ös- tönndijasok az új tanévben. Közülük 270 az elsőéves hall- gató, valamennyi szovjet ös- tönndijas száma pedig 1134. Több mint kétharmaduk mű- szaki felsőoktatási intézmé- nyekben tanul, és a túlnyomó többség olyan szakmákat sa- játít el, amelyekben nálunk nincs felsőoktatású képzés, vagy nem annyira specializált, mint a Szovjetunióban.

Megindult a próbaüzem az észak-magyarországi Vegyi Üzem poliuretán-gyáregységé- ben. A sajtóbábeli hírekben mintegy hatszázmillió forintot költséggel két év alatt létesít- tették az évi tízezer tonna ka- pacitású új termelőegységet.

PARADICSOMSZEDÉS GÉPPEL

Az abonyi Újvilág Tsz az ország egyik legnagyobb paradicsom-termesztő gazdasága 350 hektáros területével. Míg tavaly hektáronként 460 mázsát takarítottak be, most csak 300-at. A tervezett 1000 vagon paradicsomlelő eddig mintegy 130 vagonnal szállították a Nagykőrösi Konzervgyárba. Képünkön: munkában a paradicsomszedő kombajn.

Őszi munka a földeken

Megkezdődött a burgonya, a cukorrépa szedése. Késve érik a kukorica — Nehezen halad a vetés-előkészítés

Az elmúlt héten a MÉM-ben ülést tartott a Tárcaközi Koordinációs Bizottság. Napirenden az őszi munkák helyzete, tennivaló szerepeltek. Soós Gábor államtitkár szóbeli előterjesztésében hangsúlyozta: az őszi munkák idő- szakában különösen nagy a jelentősége a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatban le- vő szervek, intézmények ösz- szehangolt tevékenységének. A nyári időszakban kialakult munkastól, a gyors intézke- dések az őszi időszakban is el- engedhetetlenek lesznek.

Az őszi munkák egyébként még csak a kezdetüknl tar- tanak. Az éres késedelme nemcsak az aratást hátráltat- ta, a szokásosnál későbbre maradt az őszi betakarítású növények érése is. Ennek meg- felelően egyelőre még a kora- zósi termények betakarítása is csak a kezdetén tart. A jó ter- mést ígérő burgonya szedése megkezdődött. Hasonló a helyzet a cukorrépa földeken is. A cukorfeldolgozás ütemének megfelelően haladnak a ré- pafelől, -felszedő gépek. A kukorica silózása — amely más esztendőben ilyen idő- tájt már rendszerint a felénél tartott — most még a kezde- nél tart. Az országban néhány helyen — ott, ahol már hosz- szabb ideje nem volt csapadék — az aszály miatt a szemet nem hozott kukoricát is siló- zák.

Az almáskertekben a nyári fehér alma után hozzáláttak

az őszi alma szedéséhez is. A gyümölcsstermelő gazdaságok- ban szedik a szilvát, a körtét. A szüret — miután a szőlő cu- kortartalma még nagyon ala- csony — szintén későbbre ma- rad. A legkorábbi fajták szü- retelését azonban egy-két gaz- daságban már elkezdték. A szántóföldi zöldségtermő terü- letek paprika- és paradicsom- táblái az idén időjárás okok- ból a tavalyinál sokkal kisebb termést adnak. A betakarítás még napirenden van. A fel- adat az, hogy lehetőleg az utolsó szemig hasznosuljon a termés.

A legnagyobb területen be- takarításra váró szemeskukori- cának való törése még teljes egészében hátra van. A korai érésű fajtákat is csak a jövő hét közepe táján kezdhetik az ország déli tájain és az aszá- lyosabb vidékeken betakarítani.

A vetéselőkészítő talajmun- ka negyvenöt százaléknál tart. Az elkövetkezendő hetekben több mint 1,6 millió hektárt kell őszi kalászzal bevetni. A vetéselőkészítést sokfelé hátráltatja a szárazság. A kőke- mény talajokon nagy rögöket szaggat fel az eke, s bizony csak nagy költséggel, több munkaművelettel lehet elfo- gadható magágyat készíteni. Az ősszel legkorábban földe- kerülő repce vetése már ja- vában tart. A nagy területet elfoglaló búzáé viszont — az agromechánikai követelmé- nyeknek megfelelően — csak a jövő hónapban kezdődik.

Kiépül az országos cementgyárhálózat

Az egyre növekvő építési igények miatt éveken át jelentős cementimportra szorult az ország. Ezért az elmúlt évtize- deken nagy összegeket fordít- tottak a hazai cementgyárak hálózatának kiépítésére. Leg- újabb nagyüzemünk, a Béla- pátfalvi Cementgyár első ke- mencéjét 1979. július 1-én gyújtják be.

Jelenleg az országban Béla- pátfalván kívül Tatabányán, Lábatlanban, Hejőcsabán, Vá- cott és Beremenden működik cementmű. Termelésüket 0,8 millió tonna szovjet import egészíti ki évenként. Ennek fenntartására és emellett a há- lózat bővítésére van szükség ahhoz, hogy kielégíthessék az 1980-as évek közepére várható szükségletet.

Allami építőiparunk eddigi legnagyobb vállalkozása, a Bélapátfalvi Cementgyár, 7,9 milliárd forintba kerül. Nem- csak a cementgyártó berende- zések ára ez; számos kiegészítő építésre is szükség volt. Korszerűsíteni kellett az Eger — Bélapátfalva — Vadna közötti közutat, 70 kilométeres hosz- szúságban. Bővítették a bor- sodnádasdi állomást, mert az új gyár villamosenergia-igé- nye egymagában nagyobb, mint az egész körzeté. Emel- lett 120 kilométeres távvezeté- ket is kiépítettek. Átadtak egy csaknem 200 lakos lakótelep- et, a hozzá tartozó kiegészítő

létesítményekkel. Modernizál- ják az Eger — Bélapátfalva vas- útvonalat, bővítik a közeli láz- bérci víztároló kapacitását, és a gyár körül védő erdősávot létesítenek.

A gyár felépítéséhez 300 ezer köbméter betonra és vasbeton- ra van szükség. A méretekre jellemző, hogy a 109 közül az egyik létesítménynél a siló fal- vastagsága 70 centiméter, ma- gassága 90 méter, az alaple- mez pedig 3,2 méter.

Jelenleg a Bélapátfalvi Ce- mentgyár építésén 2700-an dolgoznak. A bányától a nyersmalomig a munkák több mint 70 százalékát, az építést és a szerelést elvégezték. A ce- mentmalomcsarnokban már a hónap végén elfoglalják hely-üket a szerelők. Dolgoznak a környezetvédelmi berendezé- seken is. Bár itt a legnagyobb a feszültség, az átadás határ- idejét, 1979. május 15-ét, tar- tani akarják.

A szakemberek megítélése szerint Bélapátfalván most már megvannak a reális felté- telek ahhoz, hogy a jövő év szeptemberében cementet ad- jon a gyár.

Fenyőirtásokkal gazda- godott a Szombathely határá- ban levő károni arborétum. Hollandiából 25 olyan fenyő- fajta érkezett az arborétumba, amilyen eddig ott nem volt.

Van elegendő vetőmag

A nehéz aratás befejeztével máris a jövő évi kenyérnek- való biztosításával foglalat- kodnak országsszerte az állami gazdaságok, mezőgazdasági ter- melőszövetkezetek. Mindenütt végzik a talajelőkészítő mun- kálatokat, hiszen szeptember végétől október végéig a föld- be kell kerülni a vetőmagnak.

A búza mellett jelentős terü- lete van a Tisza vidékén az őszi árpának. A vetések már megkezdődtek, eddig 108 va- gon magot vásároltak a ter- melők. Az ősziak közül a ká- posztarepce kerül a legkoráb- ban a földre. A repcemagszá- llítások befejeződtek, összesen 25 vagonnyi szemet kértek és kaptak az állami gazdaságok, termelőszövetkezetek.

A vetőmag-termelőtől vállalat közép-magyarországi ki- rendelésének sajtótájékoztá- tóján a szakemberek elmond- ták, hogy vetőmaghiány nem fogja hátráltatni az őszi mun- kálatok elvégzését.

Az Európai Gazdasági Szövetség lakásügyi, építési, vá- rosrendezési bizottságának ülésére Szilágyi Lajos építés- ügyi és városfejlesztési mi- niszterhelyettes vezetésével delegáció utazott Genfba. Az ülésen az építésügyi szabvá- nyosítás, a lakáspolitikai, a komplex területi tervezés, a területfejlesztés és az energia- gazdálkodás nemzetközi fel- adatairól tárgyalnak.

A jubiláló Székely Dal- egylet. Alapításának 110. év- fordulóját ünnepli Székelyud- varhelyen a Székely Dalegy- let, amelynek művészetét az elmúlt évtizedekben sok ma- gas kitüntetéssel, oklevéllel, serleggel ismerték el. A nagy múltú daleylet jubileumi ün- nepességét a csikszereadi, gyergyószentmiklósi, sepsiszent- györgyi és korondi énekesek dallal köszöntötték.

A Szovjetunióba utazott az Állami Bábszínház társu- latának huszonöt tagja. Az együttes vendégszereplése so- rán a moszkvai központi báb- színházban, az Obracov Színházban hat előadást tart, majd négy alkalommal az Észt SZSZK fővárosában, Tallinnban vendégszerepel.

Madridi szigor. A spanyol főváros polgármestere sajtó- értekezleten jelentette be, hogy a jövőben megvonják a jogosítványt azoktól, akik gépkocsijukat a rakodásra kijelölt helyeken, illetve a leg- fontosabb útvonalakon tilos- ban várakoztatják.

Az Egészségügyi Világkon- ferencia a szovjetunióbeli Alma-Atában befejeződött. A több mint 140 országot kép- viselő ezer küldött a záró- napon nyilatkozatot fogadott el, amely deklarálja, hogy az egészséghez való jog az egyik alapvető emberi jog.

Szüretelük az almát a Kisal- földön, ahol 2 ezer hektáron termesztik ezt a gyümölcsöt. A vidék almatermelő gazdasá- gai az idei termésből több mint 110 vagonnal exportál- nak, és jelentős mennyiséget adnak át belföldi fogyasztás- ra is.

Zrínyi-emlékünnepeket tar- tottak Szigetvárott, az 1566-os hősi vérvédelem évfordulója alkalmából. A várkapitány zászlótartójának, Juranics Ló- rincnek egyik kései leszármaz- totja 1833-ban alapítványt tett a várvédők emlékére, s azóta minden esztendőben — az idén már 145. alkalommal — a hősök tisztelőinek szen- telik Zrínyi és bajtársai kiro- hanásának napját.

zseti HÍRADÓ

SAJTÓSZEMLE
Szerkesztő:
a szerkesztői bizottság
1054 Budapest
V. Stendri utca 8.

Kiadja:
az Igazságügyi Minisztérium
Bv. Országos Parancsnokság
78-3887. Szikra Lappnyomda
Budapest